

VIENYBĖ LIETUVNIKŲ

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 2.

Plymouth, Pa., d. 10 Sausio (January) 1900 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XV.

Rasiant apie permainymą adresu būtina reikia atsiųsti ir senąjį adresą. Dėl norinčių pamatyti mūsų laikraštį siunčiame vieną numerį dykai. Prenumerata turi būti iš viršaus apmokėta.

THE WEEKLY

„Vienybė Lietuvniku“

APPEARING EVERY WEDNESDAY

The only Lithuanian „NEWSPAPER“ in PLYMOUTH, PA. Represents the interest of more than 300,000 Lithuanians in the United States. Subscription only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.

ONE LINE ONCE \$0.25
ONE INCH ONCE \$1.00
ONE INCH, ONE YEAR \$10.00

all communications must be addressed

J. J. Paukštis & CO. Plymouth, Pa.,
The Printing Office of „Vienybė Lietuvniku“ executes the cheapest, promptest and most correct printing in lithuanian language:

Job PRINTING in all modern languages.

„Vienybė Lietuvniku“

Iszeina kožną Seredą, Plymouth

KASZTUOJA.

ANT METU AMERIKOJE.... \$2,00.
Į UZMARĘ..... \$3,00.

APGARSINIMAI.

Colis apgarsinimo ant metų \$10,00
Viena eilutė smulkiom raidėm 25c
Už colį vieną sykį garsinant 100c.
Pajieszkėjimai: už vieną sykį 50c.
Du sykius garsinant 75c
Tris sykius [už vieną dolerį] 100c.

Pinągal kitaip nesiunčia, kaip tik per MONEY ORDER, POSTAL NOTE" arba registruotose gramatose, ant szito antraszo:

J. J. Paukštys & CO.

224 East Main Str.,

Plymouth, Pa.

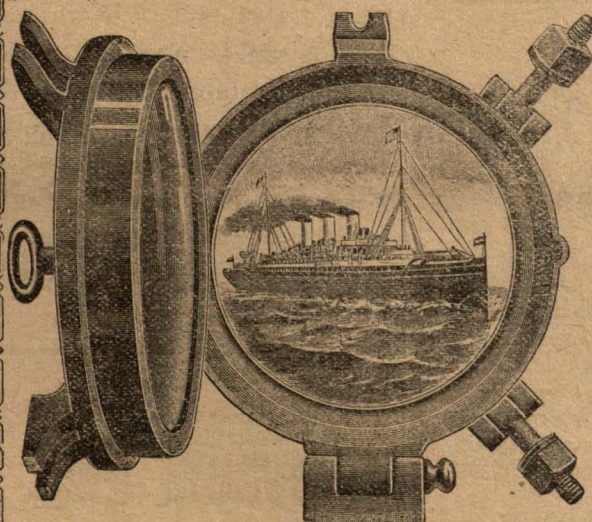
SPAUSTUVE. „Vienybes Lietuvniku“

224 E. Main Street, PLYMOUTH, PA.

Spausdinasi visokios knygos, konstitucijos dėl draugysezių, apgarsinimai, tikietai, bilos, gromatos ir kiti visoki darbai. Darbas atliekamas greitai ir pigiai.

PARDUODA LAIVAKORTES

* Ant visu kialiū geriausiu ir greičiausių laivų *

Siunčia piningus į visas svieto dalis greitai ir pigei. Norintis kad jo piningai siunčiami į tėvynę neprazūtų ir kūr greičiausiai nueitų tegul kreipiasi pas mumis

Po TOKIU ADRESU

J. J. Paukštis & Co.

(P. O. Box 1018) East Main str. PLYMOUTH, PA.

Lietuviszkas ir Lenkiszkas **Kromas** visokių szviezių tavo rū. Taipogi pardūda szipkortes į visas dalis svieto, ant greičiausių ir drucziausių laivų. Iszmaino visokius piningus, o ir nusiunčia į užmarę, tiesiog į namus greitai ir pigiai.

Tam. A. Butkevyczius,

NANTICOKE, PA.

FRANK KOONS

Hotelis ir Restauracija

88 E. Market str.
Wilkes Barre, Pa.

{ Prieszais dypą }
{ L. V. gelžkelio }

Keleiviams geriause nakvyne.

PRZESZLO 25 LAT
uzywaja wszystkie narody swiata
na
REUMATYZM,
NEURALGIE i podobne choroby,
wyrabiany na podstawie ściszych
NIEMIECKICH
PRAW MEDYCZYNYCH,
szlawnny **DR. RICHTERA**
„KOTWICZNY“
PAIN EXPELLER.
NIE MA NIC LEPSZEGO! Prawdziwy tyłko ma „KOTWICE“ za markę ochronną
F. Ad. Richter & Co., 215 Pearl St., New York.
31 MEDALI ZŁOTYCH i innych
13 filii. Własne fabryki szkła.
25 ct. 150 ct. Uznaje go i poleca:
szlawnniejsi lekarze, właściciele szkadów szrtecznych duchowni i inne znakomite osoby. Blizsze szczegóły u F. A. Richtera & Co. 215 Pearl St. N. Y.
DRA RICHTERA
KOTWICZNY STOMAKAL najlepszym środkiem na kolki niestrawność, choroby żołądka.

Daktarka.
Johanna Zelviene.

Vienintėlė lietuviszka daktarka gydo visokias ligas. Offisas ir gyvenimas: ant kampo Centre Ave. ir Church ulyezių. PLYMOUTH, PA.

Offisas { nū 7 iki 9 ryto,
nū 12 iki 1 po piet,
a idarytas { nū 6 iki 8 vakaro.

Mėsinyczia
Adomo Adžgaucko,

Užlaiko kasdien szviezią mėsą, kiaušieną, verszieną, jautieną, avinczieną, kumpiai szviezi rukyti, deszrų visokių galima gauti dideliam pasirinkime.

Teiposgi užlaikau miltų, cukriaus, kavos, arbatos, žuvų, silkių, surio ir visko kas tikt yra reikalinga žmogui dėl maisto, ir už pigesnę prekę nei kaip pas kitus visi pas Ad. Adžgaucka

220 E. Main Street
PLYMOUTH, PA

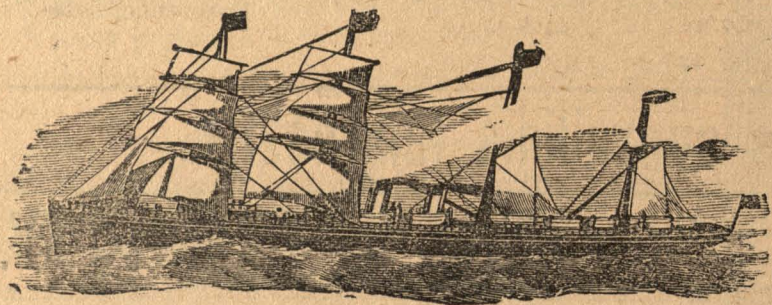
Max Kobre

Successor to

KOBRE & HERSCHMANN

Litewski i Polski **BANK**

40 Canal Str., -142 Division Str., New York

Prieteliai! dūdu jums žinią, kad mes pardūdam Szifkortes ant visų greičiausių laivų už pigiausią prekę. Esu užtvirtintu agentu ant linijų, North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Line Hamburgo; Red Star Line, Antverpo ir Netherlands Lines Roterdamo. Siuncziamė pinigų, kuriūs jūsų prieteliai gauna į 15 dienų. Musų kantorėje galite susiszekėti lietuvizškai ir lenkiskai. Ateikite ir persiliudikite, kad mes per 25 metus su kožu apsiėjome teisingai. Teiposgi pardūdamė tikietus ant visų geležinkelio Amerikoje ir Europoje.

KANTORAI MUSŲ EUROPOJE YRA TOKI

31 Admiralitatstrasse Hamburg. 46 Heerdenthorsteinweg Bremen.
20 Maaskade Rotterdam.

LINKSMAN NAME MUZIKA VIS YRA

Jz \$500 PIANO ARBA \$250 VARGONUS daugelis žmonių negal nusipirkti nei moka ant jų grajyti. HOME MUSIC Box užima jų vietą ir dėlei pigumo gali ir vargingiausias žmogus nusipirkti. Grajija taja muzika net sunkiausias kompozicijas. Kompozicijos yra isdirbtos ant plieninių volelių, kurie turi plieninius dantis, o ne kokius popierinius arba kitokius. Turi meilų balsą ir nudūda kaip

vargonai. Grajija visas dainas, kurios palinksmina senus ir serganezius. Bovi ja visą draugystę gražiausiais valciais, polkomis, kadriliais ir t. t. Pagelbsti dainavimui visų populiariškų dainų. Linksmas bova vaikams. Ji grajija per 1000 visokių kompozicijų. Yra tai apdyvytinas iszradimas. Tukstanczius paliudijimų turime nū užganėdintų pirkėjų. „Teip daug visai nesitikejome“ sako jie. Tai yra tikrai pigi muzika. Su viskūm sveria 16 svarų. KASZTUOJA TIKTAI \$6.00 gražioje skrynutėje su kompozicijoms. Nusiusim jums gaaė \$3.00 per Expressą. Agentai gerai užpelno. Greitai parsidūda. Atsiuskite už 2 ct. markę dėl katalogo ir tt.

STANDARD Mfg. Co., 45 Vesey St., New York; P. O. Box 2853. dept. 64

Skaityk su atyda!

Pirmas Lietuvizskas **BRAVORAS** Suvienytose Valstijose Sziaurinė Amerikos, kuriame iszdirba geriause ALŲ PORTERŲ ir ELIŲ.

Nes yra daromas isz grynų javų ir geriausių apfinių, norint ir geiaant truputį užsilinksmini bet galvos neskauda, nes jame nėra jokių primaiszytų kvarbų nė prozky.

Todėlgi perkantieji ir pardavėjai (karcziamnįkai) visados reikalaukite Lietuvizsko

laus: — viena jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszelpsite aavo Vientauczius lietuvius.

POLISH---LITHUANIAN BREWING CO.

DANVILLE, PENN., A.

M. ROSENBAUM

Geriause dėl Lietuvių Agentura ant visos

Philadelphios.

Pardūdam LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIU į visas dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susineszimus kiekvienoj' dalyje svieto ir siuncziam pinigų greitai ir pigai.

Susiszekam visokiose kalbose. Pinigų priimam banke ir iszmainom. Visame dūdam prieteliską rodą.

Musų Offisas 609 South Third str., PHILADELPHIA, PA.

Kasnori gero tavo o gauti ir skanaus gėrymo ragauti tegu atsilanko pas **Joną Žukaucką** Plymouth, Pa.

AGENTAS

asekuravojimo NAMŲ ir visokių DAIGTŲ nū ngnies

GEO. GWILLIAM, agentas.

Main str. Plymouth, Pa.

Visokias knygas,

lietuvizskas, taip dvasizskas kaip ir mokslizskas, taipgi ir laikraszczius; kaip tai: „Varpa“, Ukininką“ ir „Tėvynės Sargą“, visus tris kartu imant ant 1899 m. gaunama už \$3 dol. Katalogą knygų ir laikraszczius ant pažiuros pisiuncziu dovana. Užprasiant knygas arba laikraszczius, reikia sykiu ir pinigų prisiusti.

Jurgis aLpinas
Tilžėje — Tilsit
Ostpr. Germany.

SOLID SILVER CHATELAINE
\$3.75
DYKAI gūdu puikę spikntę jeigu pinigų isz kalno, o mes užokam kasztus už expressą.

SZITA PUIKŲ LAIKRODELŲ nusiusim kožnam dykai ant pažiuros. Yra tai puikiausias už tūs pinigų. Lukztai yra isz gryno sid-brosu geriauseis viduria s. iszro Ant \$1.00 laikrodėlio ir Gvarantūtas ant 25 metų. Kasztūja tik \$2.75 per C.O.D. o norėdami ir taja spilitę, tai kasztūja tiktai 50c. extr.

HUNTING CASE GENTS OR LADIES
\$6.49
Tikras Gold Filled Laikrodėlis ne pleitytas nes lukztai yra isz gryno aukso geras lėl visų. Turintis geriausias Amėri en Movements Gvarantūtas ant 25 metų. Iszrodo laikrodėlis kaip už \$50 Atsiusk \$6.40 o laikrodėlis tavo, o priek tam dūim **DYKAI** puikę spilitę dėl tų ka priūsų pinigų isz kalno, o tada mes užmokam ir už expressą. Szitas laikrodėlis yra puigiai iszmargintas.

GERAS DĖL KARALIAUS
\$1.25
Laikrodėlis kuris gali but nesziotas per visas ypatus, nikeliomis su gerais vidureis r nepajūsta Gvarantūtas ant 5 metų. Prisiusim per .O.D. už \$1.25, jeigu nezu nepatiktū tai gait atsiust ant musų kaszto laikrodėlį atgalios. **DYKAI** prisiusim puikų lenciugėlį, jeigu prisiusi pinigų su užpraszymu. Szitas laikrodėlis yra pigiausias, puikiausias ir drucziansias už teip pigę prekę. Neuzmirszkite, jeigu nepatiks, — neimkite.

HUNTING CASE GENTS OR LADIES
\$3.98
už \$3.95.
Puikus 14 karato dubeltavai paauksūtas, ukro American Movements Gvarantūtas ant 20 metų. Prisiusim C.O.D. o jeigu patiks nzmokėk \$3.95 agentui, arba prisiusk gromatoje \$3.95, o prisiusim laikrodėlį ir **DYKAI** puikų lenciugėlį, mes užmokam tada visus kasztus prisiuntimo. Razant reik padet sr vyrišką ar moterizšką laikrodėlį reikalauji; atidengtą ar uždegtą.

Neuzmirszkite!

Visi musų laikrodėliai yra siuncziami per C.O.D. su peržiurėjimo pavelėjimu, jeigu nepatiks tai ant musų kaszto sngražis. Nėkasztūs jums nieko perzimēt oiktų. Mes imam visą ant savės.

Jeigu siuncziate pinigų **ROYAL BARGAIN**

su ord-rin. t i aplakysit puikę dovana **DYKAI**, o mes užmokam už expressą. Jeigu kur nesiranda expresso tai pinigai pirma turi būti prisiusti, o mes prisiusim daigtus užregistravotus. Itasyk kad mes tau prisiustame musų katalogą su 200 ilustracijų. PIR SZIADIEN.

HOUSE,

53 Dearborn Street,

CHICAGO, ILL.

PERŽVALGA.

— P. E. Volteris („Živaja Starina“ pusl. 398, num. 3, '99) pasiremdamas ant p. Zanavy kuczio „Statistikos lietuviszkų knygu“ nurodo caro valdžios netikumą ir kvailumą užgynime lietuviszkos spaudos, kur lietuviai laike 32 metų Prusuose atspaudė 4,000,000 visokių knygu už ką vokiečiams, spaustuvninkams, užmokėjo 1,523,184 rublius. Apart to, paskutiniuose metuose yra labai pasidauginę skaitlius naujai išleistų lietuviszkų knygu neveizint persekiojimų, maskolizkos ir vokizkos, valdžių.

— Veisijuose, Seinų paviete, susimuszė lietuviai su lenkais už giedojimus bažnyčioje ir juos iszvijo. Lenkai reikalavo nuo gubernatoriaus kariaunos pagelbon, ką ir apturėjo. Gubernatorius atsiuntė tyrinėtoją isztirt maiszto priezastį ir pripazino lietuviams tiesą, kadangi iszėmus porą deszimtų lenkų, visi parapijonai lietuviai.

— Kalvarijos kalėjime už lietuviszkus rasztus sedi 8 lietuviai.

— Kibartuose pas Juozą Puniszką žandarai jieszkojo lietuviszkų knygu, bet nieko nerado.—„Ukininkas“.

— Sziauliuose ant trukio žandarai sugavo lietuviszkų knygu rysį ir užpuolę ant Jono Gadeikio, szvedo, kurį pasodino į kalėjimą ir dar vieną vaikina, kurio pas Gadeikį laiszką rado.—„Tėvynės Sargas“.

„Ukininkas“ 12 num. paduoda biografiją (gyvenimą ir darbus) Dr. V. Kudirkos. Originaliszku ir verstų isz kitų kalbų rasztų paduoda 29, bet rodosi bus dar toli ne visi; kompozicijų 16.

— Klaipėdoje nuo 1 Balandžio jau pradės mokinti mokintojus, kurie mokintų lietuviszkai vaikus pradinėse mo-

kyklose. Esant 25 vietas tokiems mokintiniams.

— Klaipėdoje buvo valdžios prova su 14 lietuvių ir redaktoriais „Auszros“ bei „Naujos Liet. Ceitungos“ už iszplatinimą zinių, kur sziumistras Gilde isz Mankuslaukių liepė lietuvių vaikams saukti „lietuviai yra pagonys“, „asz esu pagonis, mano tėvai yra pagonys.“ Vaikai teipgi buvo paszaukti į sudą liudyt. Prokuroras norėjo visus nubaust nuo 15 iki 30 markių už nuplėszimą garbės, platintojui germanizacijos, Gilde'i. Sudžia vienok visus apskųstuosius iszteisino.

— Vėl svarbi nauja knyga tapo iszleista: „Gudai ir lietuviai. Etnografizskas piezsinėlis Paraszė Jr. Jonas. Atspaušta isz „Tėvynės“. Sausis, 1900 metų. Wilkes-Barre, Pa. Spaustuvei „S. L. A.“ pusl. 30.

— Delray, Mich. susitvėrė draugystė vardan „Dr. Jono Szliupo“ pirmojo lietuvisztės platintojo Amerikoje.—Teipgi czionis susitvėrė ir „Tėvynės Mylėtojų Draugystės“ kuopa isz 10 sanarių. Kuopos susirinkimas bus sabatoje 13 Sausio.

— Massachusetts valstijoi susitvėrė lietuviszka literatizska draugystė po vardu „Simono Daukanto.“ Sanarių prisiraszė 13. Draugystės centras bus Bostone.

— „Bažnyczios Tarnas“ sako, kad tiejie visai neturi iszminties, kurie skundžia kunigus priesz visuomenę. Kunigų apsudijimui visuomenė neturi spēkų ir reik juos skust tiems, nuo kurių galima tikėtis kokios nors geros pasekmės. — Kur skųst kunigus tada, jeigu vyskupai ir augsztesni dar, yra užsimerkusiais ir kurczias ant tokių skundų? Kur reik skųst kun. Krawczuną ir kitus, kurie stabdo ir gaiszina ekonomizskus bei tautizskus reikalus?

— „Bažnyczios Tarnas“ ke-

ta nustot iszėjęs, jei liks visai mažai prenumeratorių ir spaudinti tiktai knygas. Kaip pirmiausę spaudins „Hypnotizmas Iszaiszkintas.“

— Pittston'e, Pa., priesz „Lietuvos Dukterų Draugystę“ susitvėrė jau ir kita moterų draugystė po vardu szventos? po apieka kunigo M. Szedvydzio.

— P. Kalnakasys per „Lietuvą“ pranesza, buk kun. Szedvydis pasakojęs, buk Plymouth'o „Lietuvaiczų Draugystės“ prezidentė esanti bedievė. Matyt, kad apie tai nieko nezino kun. Szedvydis.

— Chicagoje keta susitvert antra lietuviszka parapija. Susitvėrimu parapijos užsiima draugystė „Apveizdos Dievo“. Kas norėtu prie tos parapijos prigulėti, lai kreipiasi pas parapijos sekretorių:

A. Gudenauska,
55 W. 15th Str.
Chicago, Ill.

— Susivienijimo kuopa isz Glen Lyon, Pa. labai nekantanta isz to, kad į Susiv. centr. komitetą skverbesi kunigai. Pagal jų nuomonę kunigai turėtų buti visai paszalinti isz centr. komiteto kaipo ir ne teip greitai suteikiamos jiems garbės sanarystės.

— Lietuvis, ukėsas, mokantis gerai lietuviszkai, anglizskai ir kroatizskai, gautų urėdiszką vietą Nairjorke su \$1200,00 algos ant metų, jeigu iszduotų egzamina, kuris bus 6 diena Vasario (Februry). Norintis tą urėdą užimti turi kreiptis, reikalaudamas tam tikrų formuliarų, po tokiu adresu:

Civil Service Commission,
Washington, D. C.

— Gruodžio 15 diena 1899 m. tapo užmusztas „Marrimac Paper Co.“ pabrake lietuvis, Antanas Klinga. Velionis paėjo isz sodžiaus Igliaukų, Vabalnykų par. Panevezio pav. Kauno gub. Lietuvoje liko pati su 3 vaikeliais. Ve-

lionis prigulėjo prie Dr. Szv. Lauryno, kurios kasztais likosi ir palaidotas. Kas nori placziaus apie tai žinoti, lai atsiszaukia po sziuomi adresu:

Jonas Szmoletis,
164 Valley Str.
Lawrence, Mass.

Aukos parodai

Isz Bridgeport, Conn.

J. Dulbis	1—
K. Graboksztis	1—
J. Blažys	-25
L. Alyta	-25
A. Nanartonis	-25
Teodora Blažienė	-25
J. Abromaitis	-25
A. Abraczinskas	-50
K. Dulbis	-10
A. Voronikaitis	-10
Monika Padalskiutė	-25
Magdalena Dulbienė	-10
J. Ramanauckas	-10
J. Mileris	-25
K. Eimotis	-50
J. Trivalskis	-25
V. Jonilas	-25
A. Czimielius	-25
Marijona Bezgilienė	-10
J. Puszinskas	-10
V. Kazlauckas	-25
A. Abromaitis	-25
A. Nanartonis	-10
S. Klimaviczius	-15
V. Aimonaitis	-25
P. Bindokas	-25
„Saulės“ skaitytojas	-25
J. Sfankaitis	-10
V. Macziulis	-10
J. Bartulis	-25
V. Paulauckas	-25
P. Liudvinaviczia	-50
J. Astravckas	-25
Pranciszka Koszcziokytė	-25
K. Bindokas	-50
J. Bolilis	25
Marijona Bobilienė	-25
P. Raszimaviczia	-50
L. Narkeviczia	-25
A. Kukleris	-25
V. Kvėderas	-25
K. Szvedas	-10
J. Iszganaitis	-10
P. Czupkeviczia	-10
J. Povilaitis	-10
J. Girdauckas	-10
M. Geibas	-50

J. Geibas	-50	su vyresniuoju broliu buvo	mokinimų, ir daugelis suvis at-	bažnyčią, kolei mes savos ne
A. Žėkas	-25	nuvažiavę iszimt Povilą ant	szalo tikėjime ir net apleido	pasistatysime, ir davė mums
A. Dobrovolskis	-50	parankos, bet neleido nėi pa-	Bažnyčią szventą. 1893 m.	roda kreiptis prie Seinų vys-
A. Masaitis	-25	kalbėt. Dabar eina tyrinėji-	atkeliavo į Londoną lenkas	kupo, idant jis teiktusi mums
K. Žaleszkeviczia	-50	mas. Teipogi buvo iszvežę	kunigas Bronikowski, kuris	duoti kunigą. Atsakymo nuo
J. Pranckeviczius	-25	žandarai Senapilėn jo vidutinį	pradėjo tverti parapiją ir ru-	Seinų vyskupo negavome, ir
J. Vagneris	-25	brolių Jurgį, kur parodė jam jo	pintis apie įtaisymą bažny-	po nekuriam laikui mes dasi-
J. Orginas	-25	laiszką raszytą broliui mokin-	czios. Mums prizadėjo paru-	žinojome, jogiai dėlei priežas-
V. Anskaitis	-25	tojui, kuriame buvo minėta	pint kunigą lietuvių ir todėl	čių isz szalies valdžios, mums
J. Abromaitis	-25	apie kokius ten laikraszczius	mes mielai aukavome tankiai	vyskupas kunigo atsiųsti ne
J. Ruzskis	-20	nuo Juozo ir klausė ar tavo	paskutinį savo skatiką, džiaug-	gali, ir dasižinoję, jogiai Glas-
Draugystė Szv. Jurgio		laiszkas? Jurgis prisipažino.	damiesi, jogiai sulauksime pe-	gowe, Skotijoje, yra kunigas
kareivio	10—	Paskui klausinėjo apie Juozą	no dvasiszko, kurio mes neisz-	isz Seinų diecezijos, kuris isz
Isz Red Burn, Pa.		Garmų, kurio teipgi rado	pasakytai buvome iszalę. Ki-	savo noro atkeliavo į Skotiją,
M. Probulis	-10	laiszkus pas minėtą mokintoją,	taip vienok stojosi — lietuviu	idant czionai vesti dvasiszcai
M. Panka	-10	kur buvo raszyta apie tautys-	kunigo negavome, o jogiai	lietuvius, ir kuris turi visus
M. Lakickas	-10	tę ir lietuviszkus laikraszczius.	mes daugiausia lenkiszcai ne-	nuo savo valdžios rasztus.
J. Dzievėnas	-10	Žandarai buvo atlekę, padarė	mokame, vis dvasiszcai alkani	Kreipemės tada pas jį, idant
P. Galionis	-20	kratą, bet Juozo tuom laik	likome. 1895 metuose atke-	jis ant mūsų susimilėtų ir pas
M. Szapalas	-25	nerado namiejie. Paskui vėl	liavo kunigas Lechertas ir vėl	mus atkeliantų. Jis ant to su-
Isz Northampton, Mass.		buvo kelis kart namuose ir	pradėjo mus kalbinti prie len-	tiko ir 27 d. Lapkriczio atva-
Draugystė D. L. K.		pas kaimynus klausinėjo, be-	kiszkos parapijos, prizadėda-	žiavo pas mūsų vyskupą, norė-
Mindaugo	\$2,50—	ne kas žino kur Juozas užsi-	mas mums parkviesti lietuvių	damas viską ant vietos užbaig-
V. Žukauckas	1—	laiko, bet ir po sziai dieniai jie	kunigą. Turime pripažinti jo-	ti. Bet koks buvo mūsų nu-
J. Vaicziulis	1—	jo negali surast. Klausė tada	giai atkeliavo kunigas Przy-	sistebėjimas kada vyskupas at-
Susivienijimo L. A. kuopa		pas Jurgį, ar Juozas Garmus	bylskis, bet tas pabuvęs apie	sakė, jogiai Jo Em. kun. kar-
Wanami ir Glen Lyon,	8,25	dalino žmonėms lietuviszkus	3 mėnesius apleido mus ir su-	dinaslas jokio kunigo nepri-
A. Varaszkeviczia,		laikraszczius, ir gal tu juos	grižo į Romą, ir mes vėl liko-	ma ir vyskupas net sznekėti
Paterson, N. J.	-50	czipuinėjai? Bet nieko neisz-	me be dvasiszko vadovo. Po	apie mūsų szitą teip svarbų
Draugystė Szv. Juozapo,		kvotę Jurgį paleido.	nekuriam laikui atvažiavo pas	reikalą nenori. Pamatėme da-
Pittsburg, Pa.	5—	Visokiais budais meszko-	mus kunigas Wojlys, bet tas	bar, jogiai mes ir vėl be dva-
Pittsburgo lietuvių aukos,		rius stengiasi naikinti lietuvius	turėjo teipgi mus apleisti, ka-	siszko peno liksime ir ant pa-
surinktos ant visuomenisz-		uz tautiszką idėją. Bet gy-	dagi kunigas Lechertas jo ne-	baigos daugelis isz mūsų be
ko susirinkimo 28		vuojančio judėjimo, kaipo ir	laikė. Nuo to laiko daugelį	iszpažinties liks ir į bedievius
Giegužio 1899.	\$13,24	lietuviszkų rasztų, nors ir su	kartų praszėme kunigo lietu-	pavirs, ir daug mirszta be
Buvo	\$1206,55	visa pragariszka narsybe, nei-	vio, bet mums kunigas Le-	szv. Sakr. kaip tai atsitiko
Labu	\$1264,89	stengs isznaikinti, kurie juo-	chertas jo nedavė. Ant pa-	Rugsėjo mėnesyje su Antanu
J. J. Pauksztis:		tolyn, tuo labiau traszesnę	baigos užtvirtino mums, jogiai	Viszniaucku, Kazimieru Dab-
		dirvą randa Lietuvos laukuose,	kunigas J. Bakanowskis iszsi-	szių, K. Ignataviczienė. Kada-
		kur kas karts gilyn suleis	mokis lietuviszkai. Mes ir	gi mes isz visos szirdies myli-
		dami savo stambės szaknis,	ant to pristojome. Po dviejų	me mūsų tikėjimą Romo-ka-
		nors vir-zunės tankiai tampa	metų ir ne daug mokantis	talikiszką, karsztai esame pri-
		dauzomos per vėsulas, isz ku-	lietuviszkai kun. Bakanows-	siriszę prie bažnyczios ir neisz-
		rių tai szaknų kas kart digsta	ki's isz paliepimo kun. Le-	pasakytai reikalaujame dva-
		naujos atzalos ir didesniame	cherto mus apleido. Tada	siszko peno, kreipiamės prie
		skaitliuje, kurios jau drąsiai	mes kreipemės prie Jo Em.	Jusų Em. meldami nuo Jusų
		isz vien kovoja priesz savo ne-	kun. kardinolo Vaughan, pra-	susimylėjimo, ir užtarymo prie
		vidoną....	szydami, idant mums jau ant	mūsų kun. kardinolo, idant
		J. G.	pabaigos duotų kunigą lietu-	jis dalaikytų savo žodį ir kada
			vį, nes mūsų skaitlius daėjo	mes parsikviesime lietuvių ku-
			jau iki 2,000, ir užszalimas ti-	nigą, daleistu jau mums tar-
			kejime vis dauginasi. Jo E.	nauti, jei jis turės visus reika-
			kun. vyskupas pagal valią J.	lingus paliudijimus. Turime
			Em. kun. kard. Vaughan 25	viltį, jogiai Jusų Eminencija
			Rugsėjo apgarsino mums, jo-	iszklausys meldimo žustanczių
			giai daleidžia mums užsipra-	katalikiszzkų duszių ir užtars
			szyti isz kur kunigą lietuvių ir	uz mus, o mes, įgiję daleidi-
			ketino paskirti mums atskyrią	mą parsikvietimo kunigo,

Aukos kankintiniams

V. Žukauckas,	
Northampton, Mass.	-50
A. Varaszkeviczia,	
Paterson, N. J.	-25
Buvo	\$90,25
Labu	\$91,00
Redakcija.	

Isz Lietuvos.

Pagal naujai patirtas žinias, už lietuvių sėdi dabar Kalvarijos kalėjime Povilas Garmus, kuris buvo mokintoju Liublino gub. Spalių mėnesyje žandarai pas jį kratydami rado knygų, laikraszczių ir laiszkų nuo draugų. Tėvas

su vyresniuoju broliu buvo nuvažiavę iszimt Povilą ant parankos, bet neleido nėi palkalbėt. Dabar eina tyrinėjimas. Teipogi buvo iszvežę žandarai Senapilėn jo vidutinį brolių Jurgį, kur parodė jam jo laiszką raszytą broliui mokintojui, kuriame buvo minėta apie kokius ten laikraszczius nuo Juozo ir klausė ar tavo laiszkas? Jurgis prisipažino. Paskui klausinėjo apie Juozą Garmų, kurio teipgi rado laiszkus pas minėtą mokintoją, kur buvo raszyta apie tautystę ir lietuviszkus laikraszczius. Žandarai buvo atlekę, padarė krata, bet Juozo tuom laik nerado namiejie. Paskui vėl buvo kelis kart namuose ir pas kaimynus klausinėjo, bene kas žino kur Juozas užsi-

laiko, bet ir po sziai dieniai jie jo negali surast. Klausė tada pas Jurgį, ar Juozas Garmus dalino žmonėms lietuviszkus laikraszczius, ir gal tu juos czipuinėjai? Bet nieko neiszkvotę Jurgį paleido. Visokiais budais meszkorius stengiasi naikinti lietuvius už tautiszką idėją. Bet gyvuojančio judėjimo, kaipo ir lietuviszkų rasztų, nors ir su visa pragariszka narsybe, nei-

Isz Londono.

Jau nuo 1891 metų Londono yra gana didelis skaitlius lietuvių. Tankiausia jie jokios kitokios kalbos nemoka ir todėl negalėdavo atlikti savo reikalų dvasiszkų ir negirdėdavo jokių iszganingų pa-

szalo tikėjime ir net apleido Bažnyčią szventą. 1893 m. atkeliavo į Londoną lenkas kunigas Bronikowski, kuris pradėjo tverti parapiją ir rūpintis apie įtaisymą bažnyczios. Mums prizadėjo parupint kunigą lietuvių ir todėl mes mielai aukavome tankiai paskutinį savo skatiką, džiaugdamiesi, jogiai sulauksime peno dvasiszko, kurio mes neiszpasakytai buvome iszalę. Kitaip vienok stojosi — lietuviu kunigo negavome, o jogiai mes daugiausia lenkiszcai nemokame, vis dvasiszcai alkani likome. 1895 metuose atkeliavo kunigas Lechertas ir vėl pradėjo mus kalbinti prie lenkiszkos parapijos, prizadėdamas mums parkviesti lietuvių kunigą. Turime pripažinti jogiai atkeliavo kunigas Przybylskis, bet tas pabuvęs apie 3 mėnesius apleido mus ir sugrižo į Romą, ir mes vėl likome be dvasiszko vadovo. Po nekuriam laikui atvažiavo pas mus kunigas Wojlys, bet tas turėjo teipgi mus apleisti, kadagi kunigas Lechertas jo nelaikė. Nuo to laiko daugelį kartų praszėme kunigo lietuviu, bet mums kunigas Lechertas jo nedavė. Ant pabaigos užtvirtino mums, jogiai kunigas J. Bakanowskis iszsimokis lietuviszkai. Mes ir ant to pristojome. Po dviejų metų ir ne daug mokantis lietuviszkai kun. Bakanowski's isz paliepimo kun. Lecherto mus apleido. Tada mes kreipemės prie Jo Em. kun. kardinolo Vaughan, praszdami, idant mums jau ant pabaigos duotų kunigą lietuvių, nes mūsų skaitlius daėjo jau iki 2,000, ir užszalimas tikėjime vis dauginasi. Jo E. kun. vyskupas pagal valią J. Em. kun. kard. Vaughan 25 Rugsėjo apgarsino mums, jogiai daleidžia mums užsipraszyti isz kur kunigą lietuvių ir ketino paskirti mums atskyrią

bažnyčią, kolei mes savos ne pasistatysime, ir davė mums roda kreiptis prie Seinų vyskupo, idant jis teiktusi mums duoti kunigą. Atsakymo nuo Seinų vyskupo negavome, ir po nekuriam laikui mes dasižinojome, jogiai dėlei priežasčių isz szalies valdžios, mums vyskupas kunigo atsiųsti negali, ir dasižinoję, jogiai Glasgow, Skotijoje, yra kunigas isz Seinų diecezijos, kuris isz savo noro atkeliavo į Skotiją, idant czionai vesti dvasiszcai lietuvius, ir kuris turi visus nuo savo valdžios rasztus. Kreipemės tada pas jį, idant jis ant mūsų susimilėtų ir pas mus atkeliantų. Jis ant to sutiko ir 27 d. Lapkriczio atvažiavo pas mūsų vyskupą, norėdamas viską ant vietos užbaigti. Bet koks buvo mūsų nusistebėjimas kada vyskupas atsakė, jogiai Jo Em. kun. kardinolas jokio kunigo nepriima ir vyskupas net sznekėti apie mūsų szitą teip svarbų reikalą nenori. Pamatėme dabar, jogiai mes ir vėl be dvasiszko peno liksime ir ant pabaigos daugelis isz mūsų be iszpažinties liks ir į bedievius pavirs, ir daug mirszta be szv. Sakr. kaip tai atsitiko Rugsėjo mėnesyje su Antanu Viszniaucku, Kazimieru Dabszių, K. Ignataviczienė. Kadagi mes isz visos szirdies mylime mūsų tikėjimą Romo-katalikiszką, karsztai esame prisiriszę prie bažnyczios ir neiszpasakytai reikalaujame dvasiszko peno, kreipiamės prie Jusų Em. meldami nuo Jusų susimylėjimo, ir užtarymo prie mūsų kun. kardinolo, idant jis dalaikytų savo žodį ir kada mes parsikviesime lietuvių kunigą, daleistu jau mums tarnauti, jei jis turės visus reikalingus paliudijimus. Turime viltį, jogiai Jusų Eminencija iszklausys meldimo žustanczių katalikiszzkų duszių ir užtars už mus, o mes, įgiję daleidimą parsikvietimo kunigo,

džiaugdamiesi, jogiai galėsime atlikti kaip priguli išpažinti, ir girdėdami dvasiškus pamokinius prasysime Vieszpaties Augszčiausio idant Jisai už tą dėl mūsų mielasirdystę garbe amžina Jums atligint teiktusi.

Žemiausi Jusų Em. tarnai Vardė visų lietuvių iszrinktas dėl vedimo parapijos reikalų,

Komitetas.

Szitas praszymas 21 Gruodžio 1899 m. tapo iszsiųstas kn. kardinolui Ledochowskiui į Romą dviejose kalbose angliszkoje ir lietuviszkoje. Tą papaczią dieną parapijos komitetas nusiunte laiszką savo vyskupui su iszmėtinėjimais už suvadziójimą ir ketina paduot vyskupą į sudą, jeigu tas nesugražintu 22 svaru ir 10 szilingų (\$112, 50 ct.) kasztų, padarytų per vyskupo suvadziójimą. Kopija laiszko nusiųsta teipgi į Romą kn. kard. Ledochowskiui. Szitoks parapijos komiteto pasielgimas paaina isz valios parapijos susirinkimo, kur buvo laikomi praneszimai apie pasielimą dvasiszkujų vadovų (Lecherto, Bakanovskio ir vyskupo Brindle) su lietuviais, ir kur lietuviai kelė protestą ir pats užsiminė apie padavimą vyskupo į sudą. Dvasiszkas kunigų autoritetas ir iszsitiķėjimas lietuvių kunigams yra labai nupuolę.

Politiszkos žinios

Amerika. Amerikonai Pilipinuose rods užėmė sziaurinėje dalyje salos Luzon pakraszczius, ypatingai kur galėjo siekti laivynės kanuolės. Apie užėmimą vidurinės dalies salos nieko nežine. Kol amerikonai buvo sziaurinėje dalyje, pilipiniečiai pietinėje dalyje, ir artymais Manilos, dirbosi drutvietes ir apkasus. Amerikonai dabar kreipiasi į pietinę dalį, ir jiems pasitraukus isz sziaurinės, pilipinie-

čiai vėl užims atgal amerikonų užimtas vietas ir amerikonai vėl galės kariaut isz naujo dėl tų paczių vietų.

Po naujų metų nukako į Manilą popiežiaus pasiuntinys, Chapelle, kuris turįs surėdyti parapijas pagal senąją ispaniszką sistemą ir vėl zokonykus szian ir ten įstatyti. Zokonykų gyventojai, ypatingai Tagalų giminė, galutinai neapkenzia ir jiems sugrįžus į senais vietas, keta iszpjauti. Gyventojai yra ant zokonykų įtužę, kaipo užtrauktojų visokios nelaimės ant jų tėvynės. Arcivyskupas Nozaleda ekskunikavo vieną pilipinietį, kunigą, kuris ragino saviszkius kovon prieš amerikonus, užką daugelis pametę katalikystę ir pastoję protestonais. Ypatingai pilipiniečiai džiaugiasi isz civiliszku szliubų, kurie yra daug pigesni už kataliszkuosius, už kuriuos kunigai imdavo nesvietiszkus užmokeszczius.

Ant salos Guam pasibaigs dar tik 22 Vasarį ispaniszka baudziava. Kunigai matydami karvei užtrukstant ir pavojų nuo gyventojų, atėjus amerikoniszkam laivui visi susikraustė ant tojo ir iszplaukė į Manilą.

Galiausiai pasisekė amerikonomams iszliuosuoti sugautą kapitoną Gilmore ir 9 jurininkus nuo laivo „Yorktown“. Gilmore prisiziurėjęs pilipiniečių pasiryžimui ir gyvenimui, pasakoja, kad Tagalų giminė tokovos prieš amerikonus, kol bus bent vienas tagalas. Dėlto karė Pilipinuose gali tęstis ilgus metus. — Susimuszime pas Imus, 15 mylių nuo Manilos, tapo užmuszti 8 amerikoni ir 44 suzeista. — Maniloje atradę amerikoni suraszą pilipiniečių, kurie buvę pastatyti užimti vietas nzsidegus Maniloje muszini. Aguinaldas nutraukęs į pietinę salos dalį. Jo paczią, paczios seserį ir 21 pilipinietį amerikoni sugavę.

Pietinė Aprika. Paskutiniame laike turėjo įvykti svarbios atmainos ant muszio lauko tarp burų ir angliszku pajiegyų, nes burai varu norėjo paimti miestą Ladysmith, kurį bombardavo 17 valandų bet kaip yra nusidavę, apie tai anglai tyli ir matyt nor nutęsti tik toliaus tokią nelinksma žinę. Gen. Bulleris abejodamas pranesza, kad gen. White burų užpuolimus atmuszęs ir 400 jų sugavęs, bet tokiai žiniai nieks netiki ir pranaszauja isz eilės anglams nuokritį, nes apgultos anglų pajiegos esą iszbaigę szuvius. Kada burai bombardavo Ladysmith, gen. Bulleris norėdams savo garbę atitaisyti, su visoms pajiegoms isztraukė ant Colenso ir szaudė isz kanuolų į visas puses, ant ko burai neatsiliepė nei vienu szuviu. Gyventojai mieste Ladysmith per dieną guli kelnorėse ir tik ant nakties iszeina į virszutinius gyvenimus arba ant gatvių.

Apgultieji mieste Mafeking, vakarinėje dalyje, norėjo prasimuszti per burus, kur 21 kareivis su 3 apicierais tapo užmuszti, o 33 kareiviai ir 3 apicierai suzeista.

Gen. French nakczia buvo pasiuntęs vieną batalijoną artymais Colesberg užimti vieną virszukalnę, isz kur tasai sugrįžo atgal palikęs burų rankose 70 kareivių ir 7 apicierus.

Bechuanaland prov. burai paėmė miestą Kuruman su 120 kareivių ir visą miesto vyriausybę. Priegtam pateko į burų rankas szaunei ginklų ir gyvuolių. Muszoje tapo suzeista tik 15 anglų.

Genarolai Gatacre ir Methuen sėdi ant vietos ir negal prisirengti, kad gelbėti Kimberley. Burai su gyventojais isz varė anglų pajiegas isz miesto Dortrecht. Tokios žirios niekur nepakelia anglų dvasės o tik užmusza ir paskutinę viltį pergalei burus. Ant visų gelezinkelių tapo trilinkai padau-

ginta sargybą, nes esant silpnai, gyventojai darė visokias periszkadas ir stabdė trukius su kariauna. Jeigu burai paims miestą Ladysmith, tai jų kariauna isz vietinių gyventojų szaunei pasidaugins ir Anglija nespės tiek nugabenti, kiek jų tenais sugaus arba užmusz.

Vokietijoi kilo didelė neapkanta prieš Angliją už sulaiķymą vokiszku pacztinių ir tavorinių laivų. Anglai sulaiķė laivus „Bundesrath“, „General“, „Hans Wagner“ ir „Kanzler“. Anglai tvirtina, kad tie jie laivai gabeno burams kariszkus padargus, kurie buvo užvardyti „szeimyniszkais rakanđais“, „fortepijonais“ ir teip toliaus. Kad vokiečiai pristato burams reikalingus daiktus, nēr abejonės. „Bundesrath“ laivas Gruodžio mėnesyje neva iszplaukęs į Hongkong ir turėjęs didelius kariszkus siuntinius, su kuriais aiszku, pataike į Delagoa užtaką. Vokietijos laikraszcziai pranesza, kad daugelis Kruppo kanuolių tapo nugabenta burams bei szuvių ir naujausio iszradimo szaudyklių. Angliski sznipukai Vokietijoi isztyrę, kad isz Baltjurių iszplaukęs vienas laivas į pietinę Apriką su geru įkrovimu kariszku padargų, ant ko Anglija pasiuntė 4 laivus, kad tajį pagauti. Laivų savininkai ir laikraszcziai reikalauja tiesiok atlyginimo nuo Anglijos už gaiszinimą „geszefto“. Valdzia tuom tarpu užsilaiko dar tykai, bet paleistus ant kalėdų szvenczių jurininkus užragino kuogreicziausiai sugrįžti ant savo vietų. Laivų kompanija statei erzina Angliją, nes sulaiķius 4 laivus, paskyrė tuojaus iszsiųst penktąjį į Delagoa užtaką kaipo ir į Kapstadtą. Patys anglai teip gi gabena ginklus dėl burų. Londone sugavo bekraujant kanuoles, kurios buvo skryniose kaipo dėl fortepijonų.

Isz dabartinės karės piet-

Aprikoje gali užsidegti, visai svetinė karė, ypatingai dėlto, kad iš visų šalių traukia liuosnoriai burams į pagelbą ir valdžios, net ir cariszka, simpatizuoja burams ir peikia Angliją. Anglija turėdama didžiausią laivynę, turi užėmusi daugiausiai kolonijų ir traukia didelę iš jų naudą, ko geidžia ir kitos vieszpatystės. Dabar Angliją pergalėti pagaliausiai laikas ir Europos vieszpatystės prie to rengiasi. Silponoji Austrija paskyrusi \$100,000,000 sudrutinimui laivynės ir savo rubezių; Prancuzija vėl 120,000,000 frankų; Abisinijos Szachas sutraukęs 10,000 kareivių prie Egipto rubežiaus; Maskolija turi gatavai 150,000 kareivių dėl perkėlimo į Rytines Indijas; Japonija su Maskolija tiekiasi Anglijos valdžią visai išvyti iš Azijos. Tai gi visas oras kvepia paraku ir dinamitu tiktai.

Dalis darbu.

Hartford Cytty, Ind. Prisdėjus prie trusto blekės liejinyčiai „Montpelier TinPlateCo.“ toji tapo uždaryta ir 200 darbininkų liko be darbo.

Wilkes-Barre, Pa. Gace Mfg. Co. pakėlė savo darbininkams audėjams algas ant 12%.

Joliet, Ill. American Steel & Wire Co. pakėlė dėl savo 2000 darbininkų algas ant 7½%.

Altoona, Pa. Czion sudegė Pensylvanijos geležinkelio vagonų taisymo kalvė ir keletas szimtų darbininkų liko be darbo.

Washington, D. C. Keletas tukstanczių žvejų prie gaudymo oisterių Potamac upėje, neteko darbo iš priezasties ėjimo upe ledų.

Crosfords, Pa. Lentų pjovinyčia Lackawanna Lumber Co. sudegė per naujus metus ir 350 darbininkų nete-

ko darbo. Pjovinyčia busenti tuojaus atstatyta.

Pittsburg, Pa. Dėlei pakilimo prekės ant geležies per didelį reikalavimą į visas szalis taps pakeltos darbininkams algos nuo 5 iki 10% dėl 25,000 darbininkų.

Duryea, Pa. Kasyklose William straikas pasibagė, kompanija išpildė darbininkų reikalavimą ir 500 darbininkų vėl pradėjo dirbti.

Plymouth, Pa. Vietinėse kasyklose per Gruodžio mėnesį išdirbo: L. & W. B. No. 11, 16 dienų ir 3 valandas; No. 15, 20 d., 4 val.; No. 16, 17 d., 2 val.; Parrish, 17 d., 6 val.; Buttonwood, 18 d., 1½ val.; D. & H. No. 2, 17 d., 7½ val.; No. 3, 12 d., 5 val.; No. 5, 23 d.; No. 6, 17 d., 8½ val.; D. L. & W. — Woodward 16 d.; Avondale 17 d. 4 valandas.

Per 1899 metą Plymouth'o kasyklose išdirbo: No. 11, 140 dienų, 3 valandas; No. 15, 184 d., 3½ val.; No. 16, 159 d.; No. 2, 188 d., 7½ val.; No. 3, 145 d., 2½ val.; No. 4, 71 dieną; No. 5, 234 d., 7½ val.; No. 6, 198 d., 3½ val.; Dodson 115 d., 7½ val.; Parrish, 219 d., 3½ val.; Buttonwood, 216 d., 6½ val.; Avondale 191 d., 1 val.; Woodward 207 d., 1 valandą.

Daugiausiai dienų išdirbo No. 5, net 234 dienas; mažiausiai gi dirbo No. 4, vos 71 dieną. — Kalnakasys dirbdams 71 dieną per metus, nieku būdu negal nei prastai pramisti. Dirbęs 234 dienas, skaitant po \$2,00, uždirbo \$468,00, bet atmetant kasztus už paraką ir aliejų vargu liks \$300,00. Tai gi kalnakasys nieko neuždirba ir vos tik išsimaitina su šeimyna.

Two Rivers, Wis. Hamilton Mfg. Co. buvo sustraikavę darbininkai, vienok kompanijai išpildžius darbininkų reikalavimus, tiejie sugrįžo vėl prie darbo.

Arnold, Pa. Didelė Chambers'o stiklo liejinyčia

nuo 6 mėn. nedirbimo pradėjo dirbti ir 1000 darbininkų gavo darbą.

Minksztųjų anglių kasyklose bene iszkils straikas, darbininkai reikalauja pakėlimo algos dėl pakilimo anglių prekės. Jei kompanijos algų nepakels, sustraikuosę per 30,000 darbininkų.

Styrijoi, Austrijoi, sustraikavo 3000 kalnakasių, reikalaudami pakėlimo algos.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Newark, N. J. Lietuvių reikalavimą miesto roda išpildė ir parupino lietuviszkas knygas į vieszą miesto knygyną „Free Public Library“ teip dėl lietuvių, kaip yra ir kitoms tautoms miesto kasztais užlaikomos ir parupinamos knygos, kur dovanai galima parsineszti namon ir skaityti. Dabar yra gera proga mums nevarkiecziams isz to pasinaudoti ir kiekvienam griebtisi prie skaitymo, isz ko turėsim naudą ateitėje, nes tik per skaitymą gerų knygų ir laikraszezių galime apsiszviesti ir patobulinti savo protą, pakelti savo lietuviszka vardą ir igyti nuo svetimtauczių paguodonę. Deltogi mes Newarko lietuviai ir lietuvaiteš nesnauskime ir imkimės stropiai prie skaitymo mūsų knygų miesto knygyne, kad pasirodytumėm reikalavę, ir įgiję, naudojames. Butų labai gerai kad ir kitų miestų lietuviai susiorganizavę reikalautų nuo miestų valdžių parupinti į vieszus knygytus lietuviszkas knygas, kas suvestu į pažintį su lietuviszka raszliava ir tulą svetimtauti, o ir kataloguose butų įtrauktos lietuviszkos knygos, kas didei pagarsintu lietuvių vardą. Kur tiktai galime, visur platinkime savo vardą, bet gerais darbais.

Kaip visur netruksta nieksų, tamsunų ir trukdytojų gyvenimų, teip buvo ir

czionais. Lietuviszkas nepriegulmingas kliubas nubaudė savo pirmsėdį už padėjimą žymės ant praszymo į miesto rodą, o rasztininkas turėjo net pasitraukt isz kliubo dėl tos priezasties. Kliubas nubaudęs tuodu praszengelius iszrinko komitetą, kad eitų pas miesto rodą ir suardyty visą tą reikalą, o negalint, tai kad ant kliubo vardo užraszytų lietuviszkas knygas. Ant laimės komitetas nežinojo kur miesto roda nei knygytas ir teip viskas likosi. Akli ir neiszmantanti norėjo isznaikinti szviesą ir gero noro darbą.

Garbės verta yra „Palangos Juzės Draugystė“, kuri pirmutinė užmane reikalauti nuo miesto valdžios parupinti lietuviszkas knygas į knygyną, bei tuomlaikiniui jos pirmsėdžiui p. M. Ambrazevieziui, kuris daugiausiai apie tai pasidarbavo, nepaisydamas ant tamsunų gaiszinimų ir riksmų, kurio darbas ir atneszė vaisių.

Juozas Andriuszis.

Plymouth, Pa. Vietinė „Lietuvaiczių Draugystė“ per naujus metus parengė prakalbas ir dainas sukaktuvėms 185 gimimo dienos Kristijono Donelaiczio, garsingiausio mūsų poeto.

Susirinkimas prasidėjo su daina „Te gyvuoja must tauta.“

P. T. Astramskas, „Tėvynės“ redaktorius, kalbėjo apie malonų atjautimą ir prisidėjimą lietuvaiczių darbuose prie abelno tautiszko trusto, ne tik dėl dabartinės gentkartės, bet ir dėl busenczios, parodydams, kad moters yra pamatu visų tautų, abelnai žmonijos, nes jos yra pirmosios mokintojos jaunuomenės, ir tiktai pagal jų mokslą jaunuomenė, ateitės draugija, esti dora arba nedora. Kuomi bus protingesnės ir apszviestesnės moters, tuomi geriaus iszaugins jaunuomenę. Toliaus parodė paveiksłą gyvenimo paprastos lietuvis, ne-

mokancijos prideranciai atlikt nei naminės liubos, sėdincijos už pečiaus, kurios vyras nenor išleisti nei ant susirinkimų, sakdamas: „ką moters gero padarys eidamos ant susirinkimų“, bet ne atmena toks vyras, kad neesant moterims gerais darbais įziepytoms, negal jos kuomi geru ir užsiimti. Moters papratę netikusiai elgtis, stebisi pamačiau dorai žmogų pasielgiant ir pradeda jį sekti. Prakilnesnės moters pradėjo žadinti savo sandrauges ir galiausiai jau yra susitvėrę kelios draugystės. Tas parodo, kad jos yra sėtinėlis, gelbstintis vyrus jau seniai pradėtame darbe ir kad jau sklaidosi miglos nuo mūsų lietuvaiczių, kurios šiandien yra dar kaipo šiurkštus linas, bet ateitėje bus gana szvelnios kaipo išdirbtas linas. Ir jeigu mes nesistengsime pakilti, dingsime, kaip dingo pirmieji mūsų broliai atkakę Amerikon ir tik kapai liks liudininkais mūsų ezion buvimo, tinginumo ir nutautimo. Žiūrėkime ant kitų pakilusių mažų tautų, kurios ruoziasi į viso svieto darbymetę, kaip smarkiai kyla, kaip stropliai dirba dėl savo gerovės, kaip kovoja už savo buvį, tiesas ir laisvę, bet nelaukime kad jos mūsų darbą nuveiktų, jos dirba tik dėl savęs, mesgi dirbkime dėl savęs! Mus iki sziol užlaikė pilkoji sermėgėlė, arba lietuviszka kalba išliko tik po pilkaja sermėga, dėlto darbuokimės dėl jos išplėtojimo, guodokime ją, nes tai yra mūsų brangiausias turtas. Lietuvaiczių paprotys buvo apvaiszczioti Byrutės szventę (mirimo), kur daugybės apsikaiszę rutomis lan kydavo kas metas Byrutės kapą dainuodamos. Tegul ir dabartinių lietuvaiczių buva paproczių lankyti bent mislę Byrutės kapą, savo tėvynę, szelpti ją ir dirbti jos dėlei bei savo labo.

Dainoriai vėl padainavo „Lietuva, brangi mano tėvynė.“

P. Mikolainis kalbėjo apie K. Donelaiczio darbus, kurie yra lygus su Homero, Szekspiro ir vėliaus už jį gyvenusių svetimtauczių poetų, kurio veikalai yra mokslo katedrose lygiose eilėse visų garsingų poetų, ir nurodė, kad mes, net ir ezion susiriukę, retas, kuris pažįstame K. Donelaiczio veikalus, kurie yra veidrodziu lietuvių gyvenimo baudziavos gadynėje ir perskaitė jo poezijos po kelis posmus visų keturių laikų. Ant galo nurodė, kaip vokiečiai Amerikoje szventę sukaktuves savo garsaus poeto Goethes ir Naujorke pastatė milžiniszką paminklą, nors, gal, Goethes Amerikoje nei nebuvo, o mūsų poetas neturi jokio paminklo, ir tik dėka profesoriui Dr. Tetzner'ui iš Leipcigo, tapo užristas ant Donelaiczio kapo akmuo, bet nieks iš lietuvių rodos nebuvo, nedalyvavo. Lietuviai yra užmirsę savo didvyri, ir regis niekur ir niekas neapvaiszcziuoja sukaktuvių jo gimimo, ir „Lietuvaiczių Draugystė“ bus tame bene pirmutine.

Trečią dainą padainavo: „Tasai žmogus besmegenis.“

Dr. Szliupas kalbėjo apie žmogiszumą, jausmingumą ir prakilnumą Kr. Donelaiczio, kuris tikrą žmonių gyvenimą neatkeitęs dramatiszškai perstatė savo veikaluose. Nors Kr. Donelaitis buvo protesto niszku kunigu, bet už jo veikalus, už darbsztumą, galime vadinti tikru broliu. Jo darbus mato svetimtaucziai vokiečiai, gėrisi jais ir aukauja aukas dėl pastatymo jam paminklo, o broliai lietaviai, dėl kurių dirbo, užmirsę yra savo poeto veikalus ir ant paminklo nei cento nepaaukavę. Argi kun. Burba labiaus užsitaravo ant paminklo, ant kurio tapo sudėta apcziai aukų? Argi neatmenate kad jis sėjo

neapykantą tarp lietuvių ir lenkų, kurs susitaisęs szaiką užpuldinėjo lenkus ir užpuolikus savo namuose priglaudė? Rods yra sakoma, jis sukėlęs Amerikos lietuvius, bet ar jie nebutų gyvenę ir be jo? ar jis negriovė tautiszku reikalų? Ne mieli broliai! duokite garbę tam, kam ji priklauso, o ne veidmainiams!

Baigiasi devynioliktas amžis; atsiziurėkime į praeitę, kas yra žmonijos nuveikta. Prancuzų revoliucija atliuosa vo žmones nuo baudziavų, o politiszcai 19tas amžis praskynė kelią išsziliuosavimui tautų ir silpnėsių vieszpatyszcių, kurios atgavo savo patvaldystę; kitas mažas tautas suvienijo į dideles vieszpatystes, kaipo tai Vokietiją ir Italiją; nupuolė popieziaus svietiszka valdzia. Mokslas teipgi milžiniszcai yra kilęs, visoki išszradimai, genijai ir galybės visokių kitų darbų, iš kurių reikia stebėtis. Gelezinkelių ir garlaivių pirm 80 metų nebuvo, o kaip šiandien yra jie išszipletoję, kaip visur naudojama garo pajiega ir galiaus elektra. Peržvelgė politiszką, ekonomiszką ir moksliszką progresą 19 szimtmeczio abelnai, ir ant galo atsikreipė ant lietuvių, kurie nieko neisrado, niekuomi neatsiymėjo, tiktai, bent gale, susiprato lietuviais esą ir pradėjo ant yvairių tautiszku reikalų dėti aukas. Nieko mes savo neturime, kuomi galėtumėm pasigerėti, nes stipresnes pajiegos viską yra mumis išzplėszę, bet kada įgysime mokslą ir tikrą tautiszką supratimą; visiems išz vien dirbant, atgausim savo tiesas, nes nieks neturės galės sulaikyti mus nuo įgijimo laisvės ir lygybės.

Susirinkimas tapo užbaigtas su daina: „Su diev' Lietuva.“

Susirinkimo Rasztininkė.

So. Boston, Mass. Gruodžio 19 dieną 1899 m. buvo „T. M.

D.“ susirinkimas, kur guodotinas kun. A. Milukas sziaip kalbėjo:

„Mylimi broliai!

Szį metą suėjo 300 metų nuo išszleidimo pirmos 1) lietuviszkos knygos kun. Mikalojaus Daukszos „Postillės“. Mes buvome visai užsimirsę tą dalyką jeigu Petrapilės universiteto profesoriai nebutų su iszkilme tą szventę apvaiszcziuoję, tai mes nebutume nei paminėję apie mūsų teip garbingą vyrą. (Kun. Milukas susirinkusiems parodė litografuotą atspaudą 377 puslapio „Postillės“ ir perskaitė maskoliszcai, ką maskoliszki mokslincziai raszo apie mūsų tautietį.) Nuo to laiko užėjo ant mūsų tautos ilga tamsi naktis, kad per 200 metų nepasirodė jokio lietuviszko raszto. Tik pradzioje szito szimtmeczio atsirado keletas vyrų, kurie pradėjo savo brolius apszviesti. Dabar užstojo gadynė, kada mūsų žmonės pradeda susiprasti kas jie yra ir skubinasi pavyti kitas tautas, idant galėtų su jomis ant lygaus kulturiszko laipsnio stovėti. Sztai ką raszo Dr. Szliupas, nors budamas didžiausiu prieszininku kunigų ir katalikystės: „M. Dauksza buvo Lietuvos tikrai tėvyniszku ra-

1) Pirmoji lietuviszka knyga „Kalionė duszios į aną gyvenimą“ tapė išszleista Vilniuje 1533 mete; paskiaus Prusų Lietuvoje tapo išszleista 1545 m. „Lietuviszkas kriksztijimo formularas“; 1547 m. buvo išszleista trijose dalise knygelė: „1. Pamokinimas skattyti; 2. Liuteriszkas katekizmas ir 3. Rankius 10 bažnytinų giesmių“. 1579 m. išzėjo „Evangelijos dėl evangelikų“. 1589 m. kun. Jonas Brėtkunas išszleido „Giesmes duchaunas“ kurių buvo 76, o 1591 m. Karaliaucziuje išzėjo Brėtkuno raszyta „Postillė“. Kun. M. Daukszos „Katekizmas“ išzėjo 1595 m. o „Postillė“ 1599. Taigi kun. M. Daukszos „Postillė“ nėra pirmaja lietuviszka knyga, bet išz eilės asztuntoja. Petrapilės profesoriai szventę sukaktuvės 300 metų nuo išszleidimo „Postillės“ o ne kaipo pirmosios lietuviszkos knygos. Red.)

szaliumi; jis baudė bajorus už metimą lietuviszkos kalbos, o griebimasi už vartonės lenkiskos utarkos ir tt.“ Žinote dar gana gerai ką jusų tėvai jums yra pasakoję apie baudžiamosios gadyne, kur ponai su žmonėmis apsieidavo kaip su gyvuoliais. Lietuviszka kalba buvo paniekinta ir lietuviai „chamais“ vadinami. 15 metų atgal, kaip du Senapilės gimnazijos mokintojai, lietuviai, išz prigimimo tarp savęs kalbėdavo lietuviszškai, dyvyjosi visi girdėdami juodu kalbant „muzikiszka“ kalba. Bet kaip šiandien yra? Visi bajorai(!), net kunigaikštis Oginskis, grovas Tiszkeviczius ir jo giminaicziai griebiasi prieš lietuviszkos kalbos(!). Teippat ir garsi rasztininkė Skirmuntaitė, kunigaikštiszkos giminės, apgaili, kad ne mokanti lietuviszškai ir dabar mokinasi... Lietuviszka kalba yra izguldoma visuose universitetuose Europos kaipotai: Petrapilėje, Maskvoje, Berlyne, Paryžiuje, Viennoje, Londone o net ir Amerikoje, kur profesorius lietuviszkos kalbos gauna \$5,000,00 ant metų algos... Kiekvienas philologas turi mokėti bent 50 žodžių lietuviszškai... Vokiszkas mokslinczius, profesorius Leibnitz, nusidyvyjo pamatęs lietuviszkas dainas, surinktas kun. Juszkevicziaus, jų skaisumą ir gražumą... Kas suteikė lenkams vyrus, kurie jų tautą teip augsztai pakėlė? Argi ne Lietuva! Kas buvo Senkeviczius, Mickeviczius ir Krasinskas? Ar ne lietuviai!... Maskolius bijo kad žmonės neapsisziivistų, nės gerai žino kad žmonės susipratęs, jam bus galas! Pasiziurėkim į Burų tautą, kaip jie užlaiko vienybę, kaip galinga Anglija negal jų apveikt ir jie užduoda Anglijai smugius! Ne pasakau kad mes turim stot su ginklais rankoje prieš ruskį. Apie tai dar per anksti misly-

ti. Bet jeigu mes susiprasim, ranka į ranką, petys į petį... tai ir be ginklų priversim maskolių sugražint mums neteisngai išzplėsztas tiesas (didis delnų plojimas)... Argi ne galėtų mūsų broliai užsiimti prekyste o ne tarnauti žydams, kaip kad iki sziol yra darę. Lietuviai, menkai skaitant, per metus uždirba apie 60 milijonų dolerių Suvienytose Valstijose. Bet kur tie pinigai dingsta? Duokim sau 20 milijonų išzleidžia ant maisto ir apsirėdymo, 20 milijonų tegul prageria, taigi dar lieka 20 mil. O kur jie dingsta? Gal Lietuvon išzsiuncziami yra? Yra išzardinta, kad lietuviai menkiaus pinigų į Lietuvą išzsiunczia, gražina, negu išzkelhaudami išznesza. Kun. Žilinskas savo veikale „Lietuviai Amerikoje“ raszo, kad lietuviai Suvienytose valstijose nepajudinamo turto vos 4 mil. dol. vertės turį... (Bet už tai mes turime porą kunigų milijonierių. Red.) Argi tai szirdį neskauda teip ką girdint? Bet jeigu mes apsiszvisim, naudingas knygas skaitysim, tai galim drąsiai spręsti, kad mūsų tauta dar geresnių laikų susilauks. Ir saulė szvies ant jos, kaip laike Vytauto kad szvietė! (Didis pritarimas nuo susirinkusių.)

D. Sergunas.

Lost Creek, Pa. Gruodžio 13 dieną atsibuvo czion tautiszka—darbininkiszkas susirinkimas su prakalbomis.

T. Astramskas išz Minersville's kalbėjo apie stovį tautiszką ir darbininkiszką reikalų szioje gadynei, ką asz czion nors trumpai paduosiu:

Genys margas, sviestas da margesnis! Szitie žodžiai yra užsilikę nuo senoviszką laikų tarpe mūsų tautiecių ir jie yra grynai teisingi, nes mūsų protas teip pat mums kalba.

Nuo saulėtekio link saulėleidžio, nuo pietų link sziau-

rės sviestas margas, margesnis už genį. Vienur marginasi tarpe džiaugsmų ir linksmykių, kitur marginasi tarpe vargų ir skurdo; vienur tyka, ramybė, kitur pjuvynės ir nesutikimai; ir gi vienur pakajus, kitur upeliai krauju teka.

Marginimas sviesto ir lenktynės vienus pralobina, kitus nuskurdina, ir tas dėstisi nuogauszciausių luomų iki mažiausių. Kaip zinome Lietuvos ubagai ir tie lenktynes daro, užbėgdami pirmiaus ten, kur didesnis szmotas duonos, laszinių, pelnomas. Prie lenktinių varinėjimo yra pakurstytojum žmogaus godumas, kurs jungdamasis su puikybe, lenktynėsna skubina ir su tuomi prikelia nesutikimus karalyszčių, luomų, szeimynų ir net pavienių ypatų. Su tuomi gi darosi margame svieste didės permainingos; tarp nesutikimų karalystėse, kraujo praliejimai, galiop nustojimas szalių arba turtų.

Teip tai krito prie tokių aplinkybių garsiojo senovės Egipto vieszpatystė, krito galinga Romos ciesorystė, krito popiežiaus szvietiszka valdžia, krito garsaus Napoleono galybė, kurs norėjo išz godumo visą svieta paglemžti; pasiekęs Moskvos sienas, gamtos galybė tapo pergalėtas ir, pražudęs armija, susidedanczią išz jaunumėnės, žiedo tautų, skubinosi bėgti tėvynėn savo, prisidengęs prascziokelio rubais, idant nepakliuti į nelaisvę, o betgi užbaigė savo gyvenimą kalinyje.

Teip tai lenktynės, godumas ir puikybė priskubina visame nuopuolį, išz kurio pasdumas ir puikybė galiunų priartina skurdą, priespaudas visiems žmonėms darbininkams buk kokios szalies.

Anot Simono Daukanto žodžių: „Viskas ant žemės mainosi, nieko nėra amžino!“ Tie

žodžiai mus garsaus rasztininko pilnai teisingi, nes tēmųjant išz praneszimų istorijos aiszkliai matome, kad gana didės permainingos ant žemės esti.

Tarpe permainingų margame svieste, randame mes ir Lietuvą dar didžioje permainingoje. Kada tai Lietuvos didvyriai galingi buvo, Algirdas, pasiekęs sienas Maskvos, Dmitro Donsko buvo permelstas su prizadėjimu duoklę mokėti, idant paliautų grasinęs. Lietuva buvo galinga szalis, platus jos rubežiai siekė Juodaisias ir Baltasias jures, dabar gi Lietuva po maskoliaus jungu dejuoja, o pirmiaus Maskolija priešz Lietuvą drebėjo.

Kliudė Lietuvą užpuolimai, kliudė viduriniai nesutikimai, galiop netekus narsesnių pri-laikytojų, prisiejo vysti, nokti nei žolynui rudenyje ir dar turi kęsti visa tauta, kad savoje kalboje nės rasztų nevale su-naudoti. Daug yra dabar lietuvių, kurie atjauczia vargingą padėjimą Lietuvos, verkia, bet prisikelti jai nenor padėti, nenor darbuotis ant naudos savo tautos.

Nesenei da pradėjo Lietuva keltis išz miego, galima sakyt tik nuo laiko išzėjimo pirmo laikraszczio „Auszros“. Nieks tada nesitikėjo nieko gero, tik keli vyrai dirbo ne nustodami vilties, ir pažiurėkim šiandien ką jau lietuviai turi? Savo literaturą keta parodyt visam svietai! Nė viena tauta teip greit ir prie tokių sunkių szalygų ne pakilo. Ką kitos tautos ramiai dirbdamos per szimtmečius atliko, tai mes per deszimtį metų padarėm. Tik dabar neturim nustoti vilties ir dirbt nenuleisdami rankų. Ne tik mes, vieni vyrai, turim dirbt, bet ir moteris turim raginti, ir turim rupintis jas apszviest, nes jų rankose yra auginimas kudikių, o kožnas žino, kokią įtekmę turi motina ant savo vaiko!

Jeigu mes pats ne veiksime,

tai nieks už mus ne veiks. Pelelus mūsų tėvų mes galime išsisteisinti, nes jie neturėjo nė raszto, nė knygu o dar ir kitos priezastys jiems nedaleido dirbt ant savo apszvietimo. Bet kas mus iszteisys?! Žymė prakeikimo kris ant mus, kad mes miegojom, kaip kiti dirbo! Jeigu mes apszisviesim, iszsitebulinsim, pakilsime lygiai su kitoms tautom, ant mus visi atkreips atyda, o jai neliks praryti nuo kitų, augszciau stovinczių tautų, ką mes matom czion Amerike, kaip lietuviai virsta į anglus.

Ant galo kalbėjo apie darbininkiskus reikalus; ragino visus darbinikus risztis į organizacijas ir kovoti priesz kapitalistus. Neziurėt kad kiti darbinikai yra kitos tautos, arba kito tikėjimo; mus visus lygiai slogina kapitalistai ir delto mes turim iszvien kovoti ir stengtis numest jų jungą. *A. Bridickas.*

Bridgeport, Conn. Kaip kitų miestų lietuviai kruta ir szelpia tautiszkus reikalus teip pradėjo krutėt ir Bridgeporto lietuviai, kad neatsilikti, kad veikt kartu, ir kaipo skruzdėlė pridėti szapelį prie mūsų tautiszko skruzdyno. Vietinė draugystė szvento Jurgio kareivio pirmoji paaukavo \$10,00 parodos reikalams ir iszrinko du aukų rinkėjus, Antaną Nanartoni ir Juozą Orginą, kuriuodu vaikszcziojo po lietuvių gyvenimus ir rinko aukas. Daugelyje vietų juodviem teko iszgirist visokių Baczkaucko mokintinių žodžių, vienok juodu ant to nepaisydami varė savo darbą ir nuo geros valios tautiecių surinko \$16,00 parodos reikalams. Mieli tautieciai! nepaisykime ant visokių prieszgygnių, kurie yra neprieteliais mūsų gerovės ir tautystės, kaip ir sziaurės meszkinas, caras, kuris yra pasirengęs mumis praryti. Rodosi kiekvienam

lietuviui reiktų rupintis apie savo gerovę ir szelpti nuvarginta tėvynę Lietuvą. Kurį lietuvi negal apeiti atgavimas mūsų spaudos, parodą mūsų literaturos visasvietinėje parodoje? O tacziaus yra tokių nieksų, mūsų brolių, kurie netik patys kad neprisideda prie įkunyjimo virsz minėtų reikalų, bet dar stabdo ir gaiszina prisidedanczius. Tokis vėziszkumas niszmanėlių mūsų brolių turi mus dar labiaus szkatinti dirbti, kad atvesti juos ant tikro kelio, isz prieszų padaryti prieteliais ir gerais tautieciais, kad ranka rankai visi isz vien dirbtume mūsų tautiszkoje dirvoje.

Bridgeport'o, Conn.

Lietuviai.

„Sandara Lietuviu Amerikoje.“

Po sziuomi vardu užsidejo Pittsburge, Pa. nauja lietuviszka organizacija. Į tą organizaciją galės prigulėti kiekvienas lietuvis arba lietuvaite iki 50 metų amžiaus. Mieriu „Sandaros L. A.“ yra: tautiszkas apszisvietimas ir abelnai darbai tautiszki, ant kurių paskirs 10% nuo mėnesinių mokeszių, doras krikszczioniszkas, katalikiszkas gyvenimas ir pagelba medegiszka ligose, sužeidimuose ir pagelba naszlaicziams mirus sauariui. Du yra skyriai pagelbos: \$500,00 ir \$250,00. Tą pagelbą „Sandara Lietuviu Amerikoje“ suteiks savo sanariams sziokiu budu:

1-mo. Kaipo posmertinę.

2-ra. Jeigu sanaris sirgs ilgiau kaip metus—vieną pusę.

3-czia. Jeigu sanarys per suzeidimą arba ligą stosis nepajiegiancziu užsidirbti ant savo užlaikymo ir isz kitur jo neturės, „Sandara L. A.“ iszmokės jam pilną jo pagelbą.

4-to. Suzeidimuose „Sandara L. A.“ duos pagelbą sziokiu budu:

a.) Už patrotijimą abiejų kojų arba rankų—visą.

b.) Už patrotijimą kojos ir rankos—visą.

c.) Už patrotijimą abiejų akių—visą.

d.) Už patrotijimą vienos kojos arba rankos—pusę.

e.) Už patrotijimą vienos akies—penktą dalį.

Kasztaig prigulejimo prie „Sandaros L. A.“ yra: už \$500,00 posmertinės 50 centų ant mėnesio, o už \$250,00—25 centai ant mėnesio. Įstojimas szį metą bus tik 50 centų dėl kiekvieno, o po metų nuo 50 centų iki \$35 pagal metus. Jeigu szį metą draugystė pagelbos arba bei kokia organizacija visa raszytusi prie „Sandaros L. A.“, tai visi sanariai bus priimti neiszskiriant ir tų, kurie turi daugiau kaip 50 metų amžiaus.

„Sandara Lietuviu Amerikoje“ priims ir vaikus sanarių ant 50 dol. pasmertinės už mokesztį ant mėnesio:

1-am ir 2 ram mete kudio 25 cent.

3-am ir 4-tam 15 „

5 am ir 6 tam vaiko 10 „

7-am iki 15 metų 5 „

o paskui vaikai be įstojimo gali pereiti prie \$500,00 skyriaus arba \$250.

„Sandara Lietuviu Amerikoje“ pradėjo gyvuoti nuo 1mos dienos szį metų ir lietuviai jau raszosi prie Sandaros. Panaszios organizacijos tarp Lietuviu dar iki sziam laikui nebuvo, delto galima tikėtis, jog lietuviai matydami gerą surėdymą szios organizacijos, skubei raszysis prie jos draugystėmis ir pavieniais. Draugystės prisiraszanczios prie „Sandaros L. A.“ nereikalautų mokėti posmertinės savo sanariams, nes ją gautų isz „Sandaros L. A.“ ir pertat galeėtų numazinti mėnesinę mokesztį dėl savo sanarių. Kiekviena draugystė, kliubas arba bei kokia kita organizacija gali prigulėti prie „Sandaros L.

A.“ Kur pavienių rastusi keletas norinczių prigulėti prie „Sandaros L. A.“ jie uždeda tarpe savęs „Szaką“ Sandaros ir iszrenka savo virszininkus, kurie, idant, surinktu mėnesinę mokesztį ir abelnai, prižiurėtų reikalus sanarių savo szakos kas link „Sandaros L. A.“ Norintieji prisiraszyti prie „Sandaros L. A.“ tegul kreipiasi prie prezidento Sandaros arba Sekretoriaus, kurie prisizs paaiszkinimus ir aplikacijas. Virszininkais ant szį metų tapo iszrinkti:

Prezidentu:

Kun. J. Sutkaitis,

712 Carson str.

Pittsburg, Pa.

Sekretorium:

Pr. Naujokaitis,

P. O. Box 778.

Homstead, Pa.

Kasierium:

P. V. Obiecinas,

1012 Carson str.

Pittsburg, Pa.

Isz visur.

Ant grupos salų Molukų 2 d. Gruodzio buvo baisus drebėjimas zemės ant salos Ceram isz antro karto, kur 50,000 žmonių prazuvę o 2,500,000 reikalauja pagelbos, nes visas maistas prazuvęs.

Ant Kaukazo, Tifliso gubernijoi, Achalkalak paviete buvo baisus zemės drebėjimas, kur 6 kaimai su visu isznyko ir apie 800 žmonių prazuvo. 7 kaimai yra visatinai sugriauti.

Kinuose, provincijoi Thang Tung, gyventojai užmuszė amerikoną misijonierių, kn. Brooks. Toje provincijoi esanti slapta draugystė po vardu „Boxeru“, kurios mierius iszvyti arba užmuszt visus krikszczionis. Tiejie „boxerai“ esą daug kaimų ir ten gimusių jau krikszczioniu isznaikinę, kad priesz juos net tapo iszsiųsta kariauna.

Dr. Schenk, buvęs profesorium Viennos universitete, tapo atstatytas nuo urėdo dėl savo isradimo, pagal kurį motina maitindamosi tam tikru maistu gali pagimdyti vaiką ar mergaitę, pagal norą. Maskolijos cėrienė maitinosi taip, kad pagimdytų caruką, vienok gimė mergaitė ir Dr. Schenk pasiūlo melagiu, dėlko neteko ir vietos.

Paryžiuje senatorių sudas nusudyjo royalistų partijos vadus, Derouledę, Buffet ir Lux-Soluces ant 10 metų izstrėmimo o Guerin'ą ant 10 metų kalėjimo.

Poznaniaus provincijai, mieste Rawicz, prisaikinant rekrutus, kapelionas kun. Dulinskis liepė išneszt laukan izs bažnyczios karizšką karuną, kuri buvusi nepaszventyta, kurią unterapicieras buvo net ant altoriaus pastatęs. Kapelionas raportavojo kamendantui apie nepaklusnumą unterapiciero, už ką tapo atstatytas nuo kalionystės ir nuo mokymo tikėjimo dalykų gimnazijai.

Britiszkoje rytinėje Aprikoje nosaragis nudurė Dr. Kolb, kuris tyrinėjo tą krasztą. Vieną kartą kelionėje per didelę žolę beeinant užlipo ant gulinczio nosaragio, kurį nuszovė, bet antrojo nematė ir tasai su savo nosia paleido daktarui pilvą.

Austrijai tapo permaintyti piningai nuo guldenų ir kreicarų ant kronų ir hellerių. Kronas (kronen) tur 100 hellerių (heller) su vertybe 20ct.

Viennoje, zoologiskam darže, kada buvo pilna žmonių, kurie bus įerzinę liutus, atėjus į jų kletką užveizdui Rudovskini, liutai sudrąškė jį po akimis daugybės žmonių.

Frankfurto provincijai, kasyklose Gros-Roeschen užside-

gimo gazų 12 kalnakasių rado myrį. — Wespahlijai, kasyklose „Konstantin“ apdegė 30 kalnakasių o 10 tapo užgriauti nuo eksplozijos.

Frankforte ant gelžkeldvario susimuszė du trukiai kur tapo 19 žmonių suzeista.

Maniloje pasirodė maras, kuris tapo atgabentas izs Honolulu, salų Hawaii. Dabar amerikonzski laivai, plaukiantį į Pilipinus visai nesustoja prie tų salų.

Londone apsergėjimo gyvuolių draugystė praneszė karės ministeriui, kad norinti nušūsti į pietinę Apriką nors vieną ambulansą dėl suzeistų arklių karėje.

Abisinijai yra užginta rukyti net nuo 1642 metų. Pirmiausiai užgynė rukyti kunigai bažnycziose, kas paskiaus visur izsziplatino. Svetimszaliai ruko tik pasislėpę. Kurį sugauna, tas tur didelę baudą užsimokėti.

Nuo redakcijos.

Norinti patalpinti „Vienybėje“ apgarsinimus susirinkimų, balių ir t.t. turi paduoti laiszką ant paczto subatoje arba nedėlioje, ką gavę panedėlyje, galim patalpinti. Vėliau atėję negal patilpti.

Permainant adresą, visados reik paduoti ir senąjį, nes be tojo negalime surast knygos. Reik visados sziteip parasyti: Teiksitės permaintyti mano adresą: pirma gyvenau po numeriu 125 Columbus str. New York, N. Y. o dabar gyvenu 158 Noble str.

Chicago, Ill.

(Vardas ir pravardė.)

K o r e s p o n d e n t a m s !
Viskas tilps į sekanczius numerius.
Acziui!

ATGAJA.

Kaip yra linksma sziantdien matyti,
Kad jau tėvynė pradėd' atgyti;
Jau ir moters pradėjo dirbti,
Tik nedaleisim tėvynei mirti.
Ir ant mūsų užeis saulės spindulys,
Apszvies visus ir atgaivins;
Jis uždegs meilę mūsų szirdyse
Tiktai pajiegas vienykim drasoje.
Gelbėkim brolius Viatkon izsgrūstus,
Ten jie nuliudę, szirdys jų rustos,
Kad juos paguosti, reik tverti draugystės
Ir szelpti brolius visiems izs vieno.
Deltogi sesers stokim į kovą,
Dirbkime kartu, meskim szalin bovą,
Jaunąją gentkartę gerai auklėkim,
Įkvėpkim jai meilę tėvynės ir brolių.
Mes moterėlės tik nenuilskim,
Vaikeliams savo tėvynę girkim;
O kada jie turės izszmintį savo
Tars: dabar acziui tau motin mano,
Kad ne galėjai duoti suprasti
Meilę tėvynės szirdy atrasti,
Kuri szirdyja mano gyvuoja
Kaip laivas ant jurių siubuoja.
O kad ir mirsiu vis ne užmirsiu
Nors tos szalėlės ir ne datirsiu,
Kur gimė augo mūsų tėveliai,
Kur Nemunėlis, sriaunus upeliai.
Nenustos szirdis mano liepsnojus
Apie garbę tėvynės visad dumojus,
Ir dėl jos dirbsiu kolei numirsiu
Nors ir sunkių vargų datirsiu!

Scrantonio moteriszškė.

Tautiszkaui-Darbininkiszki Susirinkimai.

Pittsburgo Lietuviszka knygyno Draugystė bei darbininkiszka kūpa parengia susirinkimus su prakalboms, ant kurių kalbėtojai bus netik izsvietinių inteligentų, bet priebus garsus lietuviszkas darbininkų prietelis Dr. J. Szliupas izs Scranton, Pa., ant kurio tai susirinkimo užpraszmomerginas, jaunikaiczius, vyrus o ypatingai motinas szeimynų, idant persitikrintų kum yra žmogus ir kokiose sanlygose turi gyvent ant szios pasaulės, bei kad įkvėptų anas idėjas savo vaikeliams, kurie augdami dar galėtų lavinti savyje žmogisz-

kas pažvalgas, o paaugę stotį dideises proletariato armijos eiles bei skelbt nesuprantantiems savo broliams darbininkiszkos lūmos kanczius.

Susirinkimai atsibus 12, 13 14 t. y. Pėtnyczioi, Subatoi ir Nedelioi Sausio mėn. 1900 m. nū pusės po szesztos valandos vakarais ant J. Weber'o Halles, kampas 27 ir Sarah gatvės S. Š. Pittsburg, Pa.; kitomis dienoms iki dienos Dr. J. Szliupas aplankys lietuvius gyvenanczius kaimynstėje Pittsburgo, o ant 20 bei 21 dienos, to paties mėnesio, laikys praneszimus kambaryje Lietuviszko Knygyno po No. 2030 Sarah gatvės S. S. Pittsb. kuris prasidės nū 3 val. po pietų.

Kū skaitlingiausiai susirinkti szirdingai užpraszo

Komitetas.

IDĖJA ANT MĖŠLYNO.

(Apysaka mūsų dienų).
Aukauja broliams Lietuviams
M u s o .

(Tąsa.)

Jonas Szapas iš pradžių labai nedrąsiai vaiksčiodavo ant lekcijų pas poną Žakevyczių, nes ten kasdien reikdavo susitikti su jauna mergaite, pana Lucija — tai vyriausioji Žakevyczių duktė. Pana Lucija buvo mergaitė gana skaisti, linksmo prigimimo ir da tik asztuonioliktų metų. Labai nedrąsiai jisai traukdavo Žakevyczių varpelį, nes beveik kas sykį iszeidavo duris atidaryti pana Lucija, kuri labai maloniai jį sutikdavo prieszineje ir kviesdavo vidun. Dar di desnė nedrąsa Jonui Szapui, kad jinai, kur jisai mokindavo vaikus, tam pacziam kambaryje tuotarpu ką nors veidavo, siudavo, ar megsdavo, užtai-gi Szapas tankiai iszrodė kaip pagautas. Pabaigęs darbą nedrąsiai linkteldavo galvą panai Lucijai ir kuogreičiausiai iszeidavo. Pana Lucija aiszkiai matė, juog Szapas jos nedrįsta, prisivengi su ja susitikti, vienok jauną, patogų vaikina jai smagu buvo paerzinti.

— Mama, ai mamele! Szapas szian dien manęs kruptelėjo, žengdamas per slenkstį; jau asz nebevaiksčiosiu jam duris darinėti; gali da priepuolą įvartyti, — juokdamasi pasakojo motinai Lucija.

— Eik, jau eik, niszmanėle!.. Lyg tu kokia badyklė, kad jis tavęs krup sės? — budavo atsakys motina.

— Žinai ką, mamele, — nors jisai manęs bijosi, bet man labai patinka, — bijau, kad neįsimylėčiau jį.

— Vis tu gali myleti, bet kas isz to, kad jam ta tavo meilė nė motais; jisai tik knyga myli ir myli užvislabjausiai, o tokių strakalų, kaip tu, jam niekad ne bus brangu.

— Et, mamele, jau mane teip niekini, bet kodėl-gi asz negalėčiau jam buti pirmutine isz tų strakalų?..

— Kur-gi niekinsi vaikelį, bet pasigauti nekiekviena ir nekiekvieną gali? Tai reikia visai kitaip save pastatyti ir žinoti, kaip su kuom apsieiti, kaip pataikyti į norą, čion, mat, reikia ne tik labai kiblaus važiuko, bet ir gudriai tuom vaszeliu užkabinti ir mandagiai traukti prie savęs.

Tai-gi, motina su duktere pasikalbėjo, kaip dvi sesers arba vienmetės

draugės, nes viena kitos mislį aiszkiai suprato; kalbėjo, žinoma, be jokio pavydo, nes motina szirdingai lėmė dukter, ko szijė trozsko. Lucija motinos žodžius priėmė už gerą rodą, nors ta rodą jai nebuvo reikalinga, dėlto kad ant savo vasziuko buvo tvirtai užsitikrinusi. Vis-gi motinos žodžiai jauną mergaitę da labiau padrąsino, pakurstė ir, rodos, nuo to syk jau isztikrųjų pradėjo mylet Szapą, kaip savo busentį vyrą. Szapui, žinoma, nė motais, kad toji geltonplaukė raganėlė buria tą nekaltą avinėlį ir jau nuo pirmutinio pamatymo mezga jam apipainioti tinklus, arba nori, kaip nekaltą žuvytę, varu įvartyti į savo varžą... Motinai teip-gi tolyn-labyn patiko Szapas; tankiai po lekcijų jį pati kviesdavo jį ant arbatos, nors jisai isz pradžių vis atsisakydavo, teisindamasis, jog neturi laiko, daug da, esą, darbo, tai negalįs gaiszuoti. Lucija ne sykį malonėjo, kad gautų su juom nors valandėlę pasikalbėti, bet anaip tol — jinai bijojo ir pratart jį žodelį, nes jis ir be to krupsėjo, per ką ant arbatos kviesdavo tik tai motina.

Vieną szventdienį, tik spejus Szapui ateiti, poni Žakevycziene, susitarusi su dukterim, gali sakyti, per prievartą nusivedė Szapą į salionėlį ir labai maloniai vaiszino arbata ir visokiais smaguriais. Szapas sziuom žygiu iszrodė, kaip paukztelis, pagautas kilpose; vienok ir panai Lucijai, rodos, ant tos valandėlės kas atėmė drąsą: jinai teip-gi daugiau tylėjo, tartum, padėdama tylėti svecziui.

Motina iszėjo į kitą kambarį ir Szapas su pana Lucija likosi du vienu. Abudu valandėlę tylėjo — kits kitam nė žodžio, bet pagalios pana Lucija jį jį pratarė:

— Tamsta, tu but, manęs nedrįsti, kad nieko nekandi prie arbatos?

Sveczias lyg užkaito ir nedrąsiai atsakė:

— Aczių szirdingai, bet ko-gi man nedrįsti? Jug su pana Lucija matomės kasdien, — o kad ir pirmas kartas butų?.. — užbaigė drąsiau ir vėl abudu nutilo; bet pana Lucija vėl tuojaus ir visai netikėtai užklausė:

— Kodėl Tamistą daugelis vadina „litvomanu“? Turbut, Tamista, neapkenti lenkų ir lenkiszkos kalbos?

— Už ką-gi asz galiu nekęsti lenkų ir jų kalbos? — su pasistebėjimu atsakė Szapas: — vienok, kaip lietuvys, turiu

labiau guodoti ir branginti lietuviszką.

— Ir asz noriu iszmokti lietuviszkai — perkirto pana Lucija.

— Iszmokti lietuviszkai, Lietuvoje gyvenant, tai nesunku, ir priegtam gana naudinga — atsakė Szapas.

— Tai apsiimk, Tamista, mane iszmokinti — toliaus kalbėjo pana Lucija.

— Kodėl ne, jei tik yra tam tikras noras? — atsakė Szapas.

— Noro man nepritruks, nes jau seniai geidžiu mokėti ir, atsitikus progai, kiek galėdama kalbu; labai bucziau dėkinga [Tamistai,] kad, nors retkarčiais, galėtumėte su manim kalbėti lietuviszkai — tai be abejonės pramokėčiau, — maloniai kalbėjo pana Lucija.

— Su mielu noru galiu pasiszvesti dėl jus, jeigu tik isztikro geidziate; tam tikslui galiu parupinti atsakanczių lietuviszkų knyguozzių skaitymui, nors da labai mažai lyg szio laik tam tikrų teturime, bet vis-gi rasis... .

Teip kalbėjo Szapas jau kur-kas drąsiau ir ant jo veido matyti buvo smagumas ir užganėdinimas.

— Lenkė užsimanė mokintis lietuviszkai, da-gi toji, ką pirmiaus pati vadino mane „litvomanu“ ir, kiek girdėjau, nekęsdavo lietuvių? sau vienas sanprotavo Szapas ir ilgai stebėjosi.

Jug pereitus metus vienas jo draugų netyczia susipažino su pana Lucija ir jam pacziam pasakojo juog anoji kreivai žiuri ant lietuvių, juog lietuviszka kalba esanti labai bjauri, kad net ausys glaudziasi girdint, juog tikra „chlopiszka“, o lietuviszki „klopai“ teip jai, esą, baisus, kad isztolo turinti atsilenkti, jeigu tenka susitikti ant gatvės.

Žakevycziai da tik szeszi metai gyvena Lietuvoje, nes atėjo jie isz pat vidurio Lenkų — ten gimę ir augę. Pats ponas Žakevyczias teip-gi sznairuodavo ant lietuvių-inteligentų, kurie tarp savęs kalbėdavo lietuviszkai, ir tankiai isz jo burnos skambėdavo neapykantos žodžiai: „litvomanai“ arba „litvomanja“.

Už tai-gi Szapas niekaip negalėjo suprasti, kodėl teip staiga pasidarė tokią didelę atmaina su pana Lucija?

— Turbut, mergaitė su idėja, — o ką apie ją kalba žmonės, tai tikras melas, — sau vienas sanprotavo.

(Toliaus bus.)

LATVIU TAUTA,

KITAKART IR ŠIADIEN.

P A R A S Ė

JONAS ŠLIUPAS, M. D.

(Tąsa)

prisiegą paklusnumo nuo Kettlerio, arkivyskupo ir šalies stonų. Kuningaikštis Radvilas, kaip vietininkas karaliaus, kovo mėnesyje 1562 m. nukako į Rygą. Čion Kettleris kaip paskutinis ordensmeisteris atvalnyjo Rygiškius nuo duotos prisiegos, sudėjo savo ordensmeisterišką urėdą ir paėmė Kuršą bei Žiamgaliją nuo karaliaus į lėną. Karaliaus pilnavalninkui Kettleris atidavė savo zokono kryžių, zokono tiesas, raktus pylies ir miesto, kas iššaukė tarpe Vidziamiečių didelį sugraudinimą ir karštas ašaras. — Miestas Ryga stengėsi ilgiausiai išlaikyti savo surėdą ir tik tai 1582 m. jis pilnai pasidavė Steponui Batoriui. 1563 m. mirė 21-mas ir paskutinis arkivyskupas Rygos Vilimas, markgrovas Brandenburgo, ir tapė palaidotas katėdroje Rygos. Karalius Sigismundas Augustas 1566 m. su visu panaikino Rygos arkivyskupystę.

Taip tai seniaus vokiečių suvienytos provincijos Vidziamio, Ėstijos bei Kuršziamio tapė išdraskytos į 6 dalis:

- 1) Caras Ivanas IV pasilaikė buvusią Tėrbatos vyskupystę, taip-gi Narvą su jos aplinke.
- 2) Hercokas Magnus iš Holšteino į-teigą Piltėnės arba vyskupystę Kuršo ir vyskupystę Oezelio, prie ko ir Vyka priklausė.
- 3) Svedų karalius Ėrichis XIV visą Ėstiją, atskyrus Vyką.
- 4) Karalius Sigismundas II Augustas — Vidziamį.
- 5) Kettleris hercokystę Kuršo ir Žiamgaliją po lietuvėnkišką lėnnikystą.
- 6) Ryga iki 1582 m. liko dar valnu cėsoriškos vokiečių valstijos miestu.

Kas atsieina kenčiančiųjų žmonių, tai jų padėjimas paskutiniuose metuose grimstančios ir skėstančios valstijos pasiekė patį rubežių žmogiško bėdingumo ir vargo; nės netik jie buvo atiduoti ant valios ir tikslo nožmių ponų, bet ir per siuntančias gaujas barbariškų tautų jie buvo nežmoniškiausiu budu kankinami ir zurdojami ar pulkais, pagriebti nuo tėviškos žiamės ir giminės, pardavinėjami Maskolijos turgavietėse į vergybą. Ir nužudytieji bei parduotieji nebuvo dar pačiais nelaimingiausiais. Baisiai sudarkytos, iki nepakeltina įkoneveiktos moters, mergos ir vaikai buvo pasibaisėjimu ir nuoganda dėl tų, kurie jas mylėjo, ir nubaidė ant visos ateitės tyką bei kantantumą nuo naminio židinio.

Tarpe pasekėjų didžiojo Vittenbergo reformatoriaus veikiai atsirado partijos ir neapikanta. „Ginčyjos net už taškėlį virš raidės i, lyg kad nuo to priderėtu žiamiška gerovė ir amžinas išganymas”. Prapuolė (nėkadės nebuvusi....) krikščioniškoji dvasė ir meilė!.... Taip buvo dvare pasejusio Albrechto Prusuose, kur svetimziamiai thėologai jiems netikinčius banityjo, šmeizė, kalino..... Iš tos tai mokslainės atvyko pamokslininkai į Vidziamį, ir tai buvo vis menkiausieji Vokietijos thėologai, kurie nei Latvių nei Ėstų

kalbos nemokėjo, ir kurie dziugų gyvenimą vedė su ponija podraug¹). Visoje šalyje nebuvo nei vienos mokslainės, iš kurios tenbuviai butu ant kuningų išėiti galėję. Tuomi tarpu burai turėjo kuningus užlaikyti, o vokiečiai ant metų ant to teduodavo po kumpį. Kuningai tik tai apie savo praturtimą rupinosi. Užtai tarp Ėstų ir Latvių krikščionybė buvo visai nesuprantama, Vidziamyje laike karių visos bažnyčios tapė nudegintos, o Kurše ir Žiamgaliuose 1566 m. buvo tik tai 3 parapijinės bažnyčios: Jelgavoje, Bauskėje ir Dobelėje, ir keletas menkų kopytalaikių — Kuldigoje, Ventpylyje, Talse, Tukkume, Kandavoje ir Zabeliuose. Rods Latviai nesugrįžo į užmirštą senąją tikybą, ale paskendo prietaruose ir ėjo prie burtininkų, kerėtojų bei raganių, pagal kurių paliepiamą jie kabinėjo kaspinus, garbanas plaukų, monėtas, vašką ir t.t., ant senų ažuolų bei liepų. Daugiur vaikai nebuvo krikštyjami nei vieros pamokinami. Už tai Einhorn sako teisingai:

Du armer Kurischer Bauer,
Dein Leben wird dir sauer.
Du steigest wohl auf den Baum
Und haust dir Sattel und Zaum,
Du gibst den Pfaffen auch ihre Pflicht,
Und weisst von Gottes Word doch nicht.

Baisus smarkavimas prieš burus, „nemylistingumas dėl pabėgėlių” paskutime zokono valdzios laike, buvo pasiekę savo augštybę. Kettleris 1567 m. seime Rygoje išrupino paskutymą 70 naujų bažnyčių Kurše ir Žiamgaliuose ir idant rastusi kuningai mokanti latvišką kalbą.

* * *

Dar katalikystės laikuose randame tulus Latvių rašto paminklus. Juk Innocentas III ir H. Sarfenbergis buvo paliepę Latviams mokintis Tėve Musų ir Credo. Todėl turėjo buti išguldymai padaryti. Žinome jau, kad popėžiaus lėgėtas Vilimas iš Modėnos aplink 1226 m. ėsąs parašęs Latvišką Gramatiką. Pirmas Latvių rašto paminklas yra užilikęs aplink 1526 m. Grunavo „Prusų kronikoje”; rods chronistas sako tai buvus senprusių Tėve Musų, bet Bezenbergeris mąsto, kad tai buvęs Latvių, ir jis taip jį perrašo: „Musen thewes, cursch thu ese debbesys, swetytz gir thowes wardes, penak mums thowe walstibbe, towes prates gir synemmes kade debbeszis, tade ari semmes wursony, dodi mummys igdenas musen mayse, unde pamet mums musen nozeginu, cade mes pametam musen prettenukims, newede mums lawnam padoman, swabbadi mums no wusse loune. Jhesus”².)

1) Rusov rašo apie juos: „Evangelisti tiejie kuningai, lygus kitiems, nesigėdyjo laikytis priegulkas, daugelis bažnytponių mažai rupinosi apie mokslą ir pamokslus ir kito nėko nedarė, kaip keliavo nuo vieno bažnytkiemio mužininko pas kitą, nuo vieno valno ukininko pas antrą ir liepė labai vaišinti savę. Katras iš jų buvo linksmas žmogus ir labas juokuotojis ir taip kalbėjo, kaip aniems (mužiniukams) patiko, tas buvo tikrasai kuningas dėl žiamionių. Todėl atsirado Vidziamio kuningų tarpe tuolaik daug nebylių šunių, kurie nedrįso sudyti dideles ydas”.

2) Grunavas taip surašė: „Nossen thewes cur thu es delbas swetytz gischer tho wes wardes penag munis tholbe mystlastilbi tolpes prahes girkade delbeszisne tade symmes semmes worsuani dodi mommys an nosse igdemas mayse unde gaytkes pames mums nusze noszeginu cademes pametam musen prettaune kans newede munis lawna padoma swalbadi munis nowusse loyne Jhesus amen”. Grunavas pats latviškai nemokėjo, todėl jis nuorašą darydamas turėjo tą jį sudarkyti!

Antrą seną Latvių Tēve Musų randame Latiaus rašte: „De gentium aliquot migrationibus”, spausdintame Baselyje 1557 m., kurį autorius priskaito Geruliams, kodėl Watsons Gerulius sako buvus Latvių kilmės. Stai tasai Tēve Musų: „Tabes mvs kas tv es eckschan debbessis schvvetitz tovvs vvaartcz enak mvmv tovvs vvalstibe tovvs praats bvskā eckschan debbes vvrsvan svmmes mvsse denische mayse dvth mvmv schoden pammatemvms mvsse grake ka mess pammat mosse patra dveken, ne vveddvomoms lovna badeckle, pett pa ssarza mvmv nv vvvse lovne, amen”. Cion kalba yra latviška, su tulomis rašymo klaidomis (k. a. patra dveken—parradneken).

XV.

Vidziamis Lenku valdžioje (1562—1625 m.)

Lenkai neišpildė nei Vidziamiečių viltis nei savo pažadus, o norėdami paglemžti Estiją suikiirto su Svedija. Maskoliams ir Danams seiles ryjant ant Vidziamio ir Estijos, Pabaltijos kraštas tapė ginčų obuoliu dėl susėdiškųjų valstijų bei mušaviete vainose, per ką visa šalis giliai paskendo į bėdas. Ir bažnyčios reikaluose Lenkai nedavė pažadėto apginklo, ir per Jezuvitų priežastį Vidziamis įgijo katalikišką vyskupą (Vendene), o Rygoje, Vendene ir Tėrbatoje net Liuteriškių bažnyčios tapė permaintytos į katalikiškas. Lenkams valdant, tiesos ponų buvo kojomis myniojamos, nės Lenkai gėidė „uzmarėnus (vokiečius) išvyti atg il už marių, iš kur jie buvo atsibastę”. Bėdnas buvo žmonies buvis, nės čiulpė jo syvus vietiniai ponai, svetimi karėiviai ir Lenkų urėdininkai, bažnyčios-gi ir mokslaines puolė; protestoniškų kuningų gyvastis buvo pavojuje. Miestai per apgulimų vargus supustėjo ir nubėdno; pirklyba ir amatai sustojo, — trumpai sakant: visatinis pakrikimas įvyko. Tiktai Vidziamiai geriaus ėjosi, kada jis pateko per Gustavą Adolphą (1611—32) į Svedų valdžią.

Dabar Vidziamį valdė Lenkų administratorius ar karaliaus vietininkas. Pirmu tokiu administratoriumi buvo paskirtas 1562 m. Gotthardas Kettleris, kurs jau 1566 m. tą urėdą padėjo šalin dėl negerumų, jam daromų per Vidziamiečius. Jo vietą apėmė Lenkų didis maršolas Jonas Chodkevychius, kurs labai buvo uršus ir nežiurėjo ant tiesų bei privileijų diduomenės. (1582 m. administratoriumi tapė vyskupas Jurgis Radvilas, vėliaus tapęs kardinolu, ir po tojo 1603 m. Jonas Karolis Chodkevychius). Įvykus Liublino unijai 1569 m., Vidziamis ir Kuršas įėjo į nepadalinamą valstijinį kuną Lietuv-Lenkijos. 1566 m. karalius Sigmundas Augustas Vidziamiai suteikė titulą hercokystės ir drauge davė įpatingą žiameženklį. Sigismundas Augustas mirė be vaikų 1572 m. ir Lenkija tapė riuktine valstija.

Hercoko Magnaus pastangos padidinti nupirktajį plotą žiamės nepasisėkė, už tai jis pasidavė vylionėms Taubės ir Kruzės, ir pastojo vasalu caro. Moskvon nuvykęs 1570 m., jis tapė paskirtas karaliumi Vidziamio (žinoma maskoliškios dalies) po Maskolijos lėnnikysta, apsivedė su anuke Ivano IV ir su pagelba maskolių vaisko jis turėjo įsteigti vasališką karalystę. Jam vienck menkai kas sekėsi, taip kad jis pasiliko tiktai prieš apturėjimo Oberpahleno, tai-gi karaliumi

be žiamės, paskendusiu bėdoje ir skolose. Kad Ivanas IV neišpildė savo prizadėjimų, beje duoti jam Vidziamyje keletą pylių ir kitokius turtus, Magnus 1578 m. įėjo į derybas su Lenkų karaliumi Steponu Batoriu (1575—86 m.) ir padarė Bauskėje suderybas, pagal kurias jis anapusdauguviškes pyllis, kurias jis paskutinėje vainoje buvo užėmęs dėl Maskolijos, pavedė Lenkijai ir pasidavė po Lenkijos apginklu. Tada jis pasitraukė į savo įsteigą Piltenėje, ir tai Piltenėje tai Dundangoje laikė savo sėdenę. Jam Piltenėje mirus 1583 m., jo pati sugrižo į Maskoliją. Piltenės įsteiga 1585 m. po daugelio vaidų atiteko Lenkų karunai. — Ozelis-gi ant tulo laiko pateko Danijai.

Maskolių bei Svedų grumiama, Ryga 1580 m. pradėjo taip-gi derybas su Steponu Batoriu, ir 1582 m. po rodos Gradne įvyko pilnas Rygos pasidavimas po Lenkijos vyresnybe. Batory žadėjo miestą ginti nuo pašalinių neprietelių ir išlaikyti protestonišką tikėjimą bei iktuometines Rygos tiesas. Ir kad maskoliai gėidavo sudėjimo ginklų, Batory reikalavo, idant jieje išsinešintu iš Vidziamio. Popėzius Gregoras XIII atsiuntė pas Batory ir pas carą kytraį jezuvitą Possevinį kaipo taikintoją. Lenkams likus pergalingiems pietiniame Vidziamyje, caras nusiuntė paslus į kaimą Kiverova Górkā (15 verstų nuo Sapolskio), kur lenkams maskoliai turėjo pavesti viską, ką turėjo Vidziamyje, po kam 10 metų ginklų stova įvyko. Tada didvadis Zamoiskis atvyko su kariauna į Vidziamį ir 1582 m. įtraukė į Tėrbatą. Maskoliai taip-gi Oberpahleną atidavė Lenkams, ir taip 1582 m. Vidziamis pilnai atiteko karaliui Lenkų, per sątaiką Kiverovos Górkōje (arba Sapolskiškėje Sątaikoje).

Vidziamyje Lenkų rėdas savo išdydumu ir tikslu veikiai pelnė neužiukėjimą. Ir katalikystę ėion pradėjo gaivinti jezuvitai, taip-gi minėtasis Zamoiskis. Rygoje ėsantis klištorius Marijos Magdališkės davė priežastį dėl platinimo katalikystės. Maskoliams išsikrausčius, 1582 m. Batory liepė Tėrbatos dumai neatstatinėti katalikų nuc miestinių urėdų ir jiems pavelyti valną pildymą savo religijos. Vienlaik Batory iš užrubežio į Vidziamį parkvietė katalikiškus amatninkus, pavalnino juos ant 10 metų nuo pagalvių ir apdovanojo juos žiamėmis. Potam Batory apskelbė karališku raštu įsteigimą vyskupystės Vidziamyje. Ir Zamoiskis atvykęs į Tėrbatą, pavedė Joniū bažnyčią protestonams, o Marijos bažnyčią, vyriausiają, katalikams. — 1582 m. Batoriui su daugeliu vyskupų ir urėdninkų atvykus į Rygą, prasidėjo derybos dėl pavėdimo katalikams protestoniškų bažnyčių. Rygiškiai siulė buvusią maskolių cerkvę, bet Batory reikalavo bažnyčių Joku-bo ir Magdalenos, prigulinčių jau per 60 metų protestonams, ir katalikai jas pasiėmė prieš norą dumos miesto. Muizinin-kai taip-gi prašė karaliaus, kad patvirtintu jų privilegijas ir išklausytu jų paskundas, bet tas juos siuntė prie Lenkų sąei-mės. Sako taip-gi, kad karalius norėjęs povisam permaintyti kunišką koronę ant piningiškos, ale kad patys žiamionys

(Toliaus bus.)

Vokietijai, Hanoverių prov., kaime Radbruch yra avinykas Ast, kuris yra labai placziai pažįstamas kaip garsus gydytojas ir turintis net savo aptieką. Jo metinis įėjimas išneša į 120,000 markių. — Doktorų draugystė kreipėsi prie gen-gubernatoriaus uelsdama pagalbos prieš Astą, kuris visiems daktarams atima uždarbį. Astas yra teip mokslui, kad ligas pažįsta ant plaukų, kaip ir garsus Amerikos daktarai. Berlyno universitetas turėtų Astui suteikti daktaro titulą, dėlko neprivalytu daktarai ant jo guostis.

Romoje apsigovė sunus buvusio ministrų prezidentu Crispo. Jisai pavogė savo sužiedotinės visus paszveitalus ir nuo baudos sudo pabėgo į pietinę Ameriką.

Galicijai, Veliczkoje, kur buvo užchėdyjimo kasa, prapuolė 200,000 auksinų.

Kryme siautė baisi pusnis, sugriovė daugel namų ir užmušė kelioliką žmonių.

Sevastopoluje prie Juodjurių ekspliodavojo parako magazynas ir supustyjo visą karizkos laivynės zopostą, vertą milijono rublių.

Kamerune vokiszkoji kolonijai Aprikoje, valdininkai dėl gyventojų įsitaisė torturas ir nepaaklusnuosius murinus jose iki smert užkankinę. Tokiu tai budu yra platinamas apszvietimas tarp laukinių žmonių.

Susirinkimas.

Jeigu esi lietuvis ir teip vadinies ir nors kiek apie lietuvių vystę supratimo turi, ateik ant susirinkimo T. M. Dr. Brooklyno kuopos, ant salės p.

Draugelio 73 Grand Str. Brooklyn, N. Y. 21 d. Sausio (January) 1900 m. t.y. panedėlyje 8 valandą vakare.

Kuopos sekr.

J. Naujokas.

Skaitytojams!

Sziuomi užpraszome garbius „Vienybes“ skaitytojus atnaujinti prenumeratą kaip ir užsimoketi užvilktą skolą. Kurie neužsimokes prenumeratos ir neduos jokios žinios iki 15 dienai Sausio, negaus daugiau musu laikraszczio.

Balius! Balius!

Draugystė Lietuvos Sunų parengia didelį balių panedėlyje 15-tą d. Sausio 1900 m. ant LANDMESSER'S HALL ant kampo S. Main ir South Street, Wilkes-Barre, Pa. Prasideš 7-tą valandą vakare ir trauksis per visą naktį. Muzykė bus konuopuikiausia.

Todel-gi vyrai, moters, jaunikaicziai ir panelės! nepamirszkite 15 dieną Sausio, ateikite visi ant to puikaus balius. Įeiga į salę tiktai 25 ct.

Nuoszirdžiai užpraszom

Komitetas.

FERAS! FERAS!

Žinokite ir atmykite broliai, kad 22 dieną szio mėnesio t. y. panedėlij prasideš pirmutiiniai szitoj apielinėj LIETUVISZKI FERAI. Trauksis Fėrai per

visą nēdele. Kartų su Fėrais PANEDELIJ, CZETVERGE ir SUBATOJ bus baliai. Kitose dienose kitokie pasilinksminimai. Lietuviai isz aplinkinių: isz Wilkes-Barrių, isz Wanamies, Gleen Lyon ir Pittstono tegul pasinaudoja isz progos, ba tai bus puikiausi Fėrai. Lietuviai da niekad niekur tokių nesurėdė. Įrėdymas salės ir bus labai puikus. Prasideš Fėrai kas vakaras 7 adynoi ant puikiausios Plymouthes salės GRAND ARMORY HALL.

Fėrų Komitetas.

„Vienybes“ redakcijai

gaunamos szios naujos knygos.

Vilius Tell. Drama penkiūse aktūse, versta isz vokiszkos kalbos per D. V. Kudirka -30

Laisvos Valandos. Eilės. Paraszė D. V. Kudirka -15

Pasakos. Pagal Krilovą paraszė Dr. V. Kudirka -10

Laima ir Planetos -25

Aidas Lietuvos darbininkų num. 3 ir 4 -15

Lietuvos Darbininkas num. 3 -20

Isz ko kyla melai -75

Gyvenimai Szventuju ant koznos dienos 6-ta dalis -65

Vienakis. Apysaka isz galdynės prancuzų revoliucijos—5

Ką turime veikti dėl musų iszgaunymo -5

Kalendorius 1900 m. -15

ADRESAI

CENTRALISZKŲ VIRSZINIŲ „TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ“ DPA ĮGYSTĖS.

Prezidentas—T. Astromskis
P. O. Box 200, Minersville, Pa.

Kasierius—A. Olszewskis
60 Sub Sta. Chicago, Ill.

Sekretorius—M. J. Damijonaitis,
65 N. Leonard str. Waterbury, Conn

Hotelis

Miko Grigaravicziaus
Ant Ulyczios Maple No 136 ir 138
Mt Carmel, Pa.

Užlaikau geriausius gėrymus, užkandį, Cigarus, ir kožnam reikale dādu giarą rodą.

P. CH. SABAS

Geriausia užeiga dėl visų, o ir Degtinė, Vynas, Alus ir Cigarai yra pirmos kliasos, taiposgi ir Bilerdą puikų laikau dėl praleidimo linksniau laiką.

PARDŪDU LAIVAKORTES ant visokių kelių mariomis ko nū pigiausei. Siuncziu piningus į visis dalis svieto. Norintis kad jo piningai siuncziami įtėvynę neprapultų ir kū greicziausei nueitu, tegul kreipėsi po tokiu adresu:

P. Ch. Sabas

301 W. Centre street
SHENANDOAH, PA.

BRAVORAS.

(CITY BREWERY CO.)

Kuriame iszdirba skaniausia, geriausia ir sveikiausia, ALŲ ELIŲ ir PORTERŲ.

Po No 600 iki 612 Pearl str.

ELIZABETH N. J.

PETER BREIDT

Locninikas.

HOTELIS arba geriausia užeiga dėl darbininkų ar sziaip žmonių. Kurie norite szį bei tą dasiznoti ir szalto aluczio Taurę iszsigerti vyno ir visokių arielkų, ar cigarelų skanų užirukyti, ateikite pas:

Antaną Kalinaucką

13 N. Hancock st. WILKES-BARRE

VYRAMS DYKAI.

Kiekvienas vyras, knrs paraszys laiszka į State Medical Institute, Kay 520 Elektron Building, Fort Wayne, Ind., aplaikys dykai prabos pakuti garsingu Naminių Gyduolių, iszgydziusiu tukstanczius vyrų kurie per ilgus metus kentėjo lytiszku dalių silpnumus, paėnanczius nuo jaunystes iszdykimo, prazudymo pajėgos ir atminties, silpnuma nugaros, sumenkėjima ir suvytima lyties dalių. Raszyk sziaidien.

Nesiusk pingu.

Daug žmonių serga ant poliucijos, kuri pasirodo laike miego arba prie nusiszlapinimo, ir jeigu isz to nesiugdys, ji neapleis žmogų kankinusi. Žmonės turinti tą ligą kenczia nemigą, galvos skaudėjimą, pilvo užkietėjimą arba netravinimą, nerviszumą, vidurių ir nugaros skaudėjimą ir apsiltinėjimą lytiszku kuno dalių. Jeigu tokiūse atsitikimūse reikalauji pagalbos, nesiusk piningų, bet raszyk pas manę įdėdamas marķę, o asz atsiūsiu tau apraszymą, isz kurio tikrai iszsigydysi. Adrisūk:

John Wasel,

Box 443, Iron Mountain, Mich.

Knygu katalogas.

Maldų knygos.

Table listing prayer books with titles like 'Anko Altorius, arba Šaltinis dangiszkų skarbu nū' and prices.

Dvasios knygos.

Table listing religious books with titles like 'Apie buvimą Dievo', 'Ariekla yra nūdai', and prices.

Moksliskos knygos.

Table listing scientific books with titles like 'Aplinkrasztis kun. Petravyčiaus', 'Apie senovės Lietuvos pilsis', and prices.

Table listing various books on the left side of the page, including titles like 'Dokumentas apie lotyniskas litaras', 'Dailė arba patarmės staliariams', and prices.

Table listing books in the middle section, including titles like 'Kos partijos', 'Pamokslai iszminties ir teisybės iszguldinėti', and prices.

Notos dėl partapijono sudėstytos Dr. V. Kudirkos.

Table listing musical notes with titles like 'Bum-czik-czik [mozurka]', 'Nemuno Vilny [valcas]', and prices.

Paveikslai (abrozai)

Table listing illustrations with titles like 'Algirdas įmąs Maskvą 1350 metų', 'Didi Lietuvos Kunigaikščizai', and prices.

KNYGOS SAVOS SPAUSTUVĖS.

Table listing books from the publisher with titles like 'Apleka Dievo', 'Apie Joną Tvardacką garsų burtininką', and prices.

Table listing books on the right side of the page, including titles like 'antra dalis, kožna po', 'Lietuvizkos DAINOS isz visur surinktos', and prices.

„LIETUVA“

Text advertisement for the newspaper 'LIETUVA', mentioning its publication in Chicago and subscription information.

A. Olszewskis, Sub-Station 60 CHICAGO, ILL.

DR. F. J. KALLMERTEN.

Specialistas chronizskų ir nervizskų ligų.

Text describing various medical conditions treated by the doctor, such as rheumatism and paralysis.

Text advertisement for 'GYDO MOTERIS, VAIKUS ir VYRUS' (Treating Women, Children, and Men).

GYDO MOTERIS, VAIKUS ir VYRUS

Text advertisement for Dr. F. J. Kallmerten's medical practice, located in Toledo, Ohio.

**Broliai Varnagiriai
Liudvikas ir Adomas
Laiko didelia krantuvia**

visokių valgomų daigtų, kumpių, miltų, cukriaus, arbatos, kavos ir visko kas tikt užlaikyme gyvasties yra reikalinga. Taipogi pasidūda czebatai, czeverykai, marszkiniai ir visok kiti daiktai. Viskas pigiausia ir dideliu pasirinkime.

Laiko arklis dėl parsamdymo pasivažinėti, veža anglis į stubas, perkrausto naminius daiktos, laiko visokių paveikslų (abrozų), ražančių, szkaplierių, kryželių, maszinukių gromatoms drukavoti, abrozus įdeda į puikius rėmus, deda langams stiklus ir t. t. Viską atlieka labai pigiai

(P. O. Box 213) 212 East Main Street,
PLYMOUTH, PA.

Stebuklai!

ZINGEIDU ir AKYVA dēl SVIETO:

Tikrai pirmutinė vienatinė gydykla, ant uželdinimo plaukų ant praplikusių GALVŲ; Slinkimą plaukų į trumpą laiką sudrutina.

Yra dūta gvarantacija, kur jau tukstancziams YPATŲ, Prof. Brundza, suteikė puikius, szvelnius ir tankius plaukus. Ką tai laimina per laikraszočius, ir laiszkus iszreiszkia szirdingas padėkavones:

(Vieta ofisų yra; 145 Grand st., ir 996 Broadway, Brooklyn) Norint gaut visą rodą su informacija per laiszkus, visada uždėkit Adrisą tokį

J. M. BRUNDTA & CO.,
Box 2361, New York City.

NAUDOKITES.

ISZ PUIKIAUSIOS ant svieto popieros dėl gromatų ratzymo su puikiausiomis kvietšoms, apskaitymais ir pavincziavonėms, pasidūda po neiszpasakytai nžemintą prekę. Kas prisiųs 33c pacztinėms markėms gaus tuziną tų puikiausių ant visos pasaulės popierių su konvertais; kas prisiųs \$1.00 gaus 5 tuzinus. Kasztus prisiuntimomes apmokame

Perkupeziams, agentams ir pedlioriams dūdame didelį pelną. Ant pareikalavimo isz nuozdame į visas dalis Amerikos

Užsisteliūdami pofieras ir prisiųdami ant jų pinigus visada uždėkite szitokį adresą.

W. KUDARAUCKAS, & CO.,
Box 234 LAWRENCE, MASS.

Kosulys

Yra pradžia daugelio ligų. Yra tai vogtinai užsislėpusi pradžia džiuvos.

Jeigu vartosi laiku tai užbėgs visoms visoms plaučių ligoms. Yra tai geriause pagalba nuo visokio kosulio, lengvo atsikosėjimo, isisenėjusio kosulio, astmos, Bronchitis, Croupo, Pneumonios, Pneumonios, LaGrippe
Prekė 25 ir 50 ct.

**SEVERO'S
St. Gothardo Aliejus**

Yra geriausiai gydantis ir greitai nuraminantis skausmus. Gydo saugelą, suputimą, reumatizmą, sanarių gėlimo ir tt. greičiausiai pagelbsti.
Prekė 50 ct.

W. F. SEVERA.
CEDAR RAPIDS, IOWA.
Reikalankite SEVERO'S Kalendoriu del 1900 m.

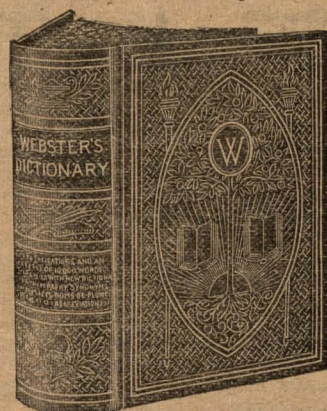
Severos gydūlės yra gaunamos pas A. Groblevskį, 111 Main str. Plymouth, Pa.

Griaicziausiai iszgydo visokias ligas

Dr. J. Szlupas
421 Penn. Ave.
Scranton, Pa.

An \$8.00 DICTIONARY for \$1.00

The New Werner Edition of Webster's Dictionary.....

Newly and magnificently illustrated. We offer you the best Dictionary ever put on the market at a low price. This new edition contains many special features such as dictionary of Synonyms and Antonyms, lexicon of foreign phrases, dictionary of abbreviations, colored plates, etc., etc. Remember this is not the cheap book but a beautifully printed edition on fine paper with thousands of valuable additions of aid to students and business men. If you desire this book, send us our special offer price, \$1.00, and we will send you this great dictionary, bound in cloth or send us \$2.00 and we will send the same book bound in full tan sheep, with a beautiful cover design. The handsome low-priced Dictionary ever published. For every day use in the office, home, school and library this dictionary is absolutely unequalled. Forwarded on receipt of our special offer price, \$1.00 for cloth binding or \$2.00 for the full tan sheep. If it is not satisfactory, return it and we will refund your money. Write for our special illustrated catalogue, quoting the lowest prices on books, FREE. We can save you money. Address all orders to

THE WERNER COMPANY,
Publishers and Manufacturers. Akron, Ohio.
(The Werner Company is thoroughly reliable) - Editor.

WM. N. REINOLDS, Jr.,
ADVOKATAS.
42 Welles Building,
Wilkes-Barre, Pa. Telephone 306.

50 YEARS' EXPERIENCE

PATENTS

TRADE MARKS
DESIGNS
COPYRIGHTS & C.

Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. Handbook on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the

Scientific American.

A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newsdealers.

MUNN & Co. 361 Broadway, New York
Branch Office, 625 F St., Washington, D. C.

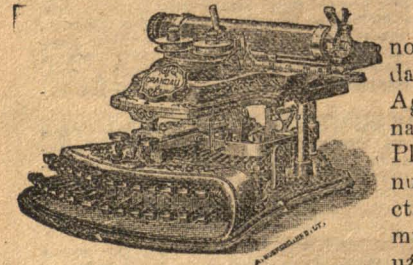
Lietuviu užeiga.

Geriause užeiga dėl lietuvių isz viso miesto. Pritaikau visokius gėrymus, kaip to: Alų, Arielką, Likierą, Vyną ir visokius Cigarus pirmos klesos, taipgi siuncziu pinigus į visas dalis svieto. Pardūdu Laivakortes ant visų linijų. Apart to dūdu kiekvienam prieteliszką rodą.

Todel nepamirszkit jog mano HOTELIS po No 1837 Main Ave. Providence, SCRANTON, PA.

Petras Lipavyczia.

GERAS UZDARBYS.

Pajieszkome gerų lietuvių, kurie turi norą prekiauti kas yra labai apsimokamu daiktu. Reikalaujame kiekviename mieste Agento. Mes parčūdame siuvimo maszinas, drukavojimo gromatų Maszinas ir Plunksnas paduszkomis. Plunksnų prabas nusiųsime kiekvienam, kuris prisiųs už 10 ct. markių po 2c. Teipgi kas noripriūmti mūsų agenturą, tegul prisiunczia markę už 2 ct., o gaus atsakymą. Kas norėtu nusipirkti gerą Masziną siuvimui, tegul prisiunczia \$2.00 tai prisiųsime freitu; toji Maszina kasztūja \$25.00, kur likusius \$20 užmokėsite ant freito ir Maszina bus Jusų. Raszyti galima lietuviszkai Adresas:

J. F. RICHARD, Mdse Co
62 Gouverneur str. NEW YORK, CITY

W. SŁOMINSKA,
679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.

Mano Dirbtuve tapo Apdowanota

DWIEMŚ MEDALIAI
ant Kosciuszkos Parodos už rupestingą, teisingą ir artistiszką iszdirbimą.

**KARUNŲ, SZARPŲ,
KUKARDŲ, ROZETŲ,
BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.**

Turiu už garbę apreiksztį guodotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu wisus augszcziaus paminėtus daigtus Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei, nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais įgijau geriause praktiką ir dėl to galiau wisą padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone
W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

